

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
lagar om ändring av lagen om fiske och 108 § i en lag om
ändring av lagen om fiske**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att lagen om fiske ändras så att befogenheterna och ställningen i fråga om fiskeövervakare som har avlagt ed eller motsvarande försäkran anges på ett klarare sätt än tidigare i överensstämmelse med kraven enligt grundlagen.

Det föreslås att fiskeövervakarna ska ha en utbildning inom branschen, och för övervakarna bestäms också behörighetsvillkor och villkor för godkännande. Enligt propositionen ska jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen utöva myndighetstillsyn över fiskeövervakarnas verksamhet.

Vidare föreslås att fiskeövervakarnas befogenheter utökas att omfatta också rätt att ge anmärkning och föreläggande att förete bevis samt möjlighet att avstå från en åtgärd. Samtidigt föreslås att de befogenheter som en ägare eller delägare av ett vattenområde eller en innehavare av fiskerätt har i anknytning till fiskeövervakningen ska inskränkas.

Ett syfte med propositionen är att modernisera den juridiska regleringen av myndigheternas fisketillsynsverksamhet och att utöka kundernas rättssäkerhet.

För att nå målen föreslås det att lagen om fiske ska vara mer detaljerad i fråga om innehållet i de bestämmelser om fisketillsyn och fiskeövervakning som redan ingår i den nuvarande lagen. Vidare föreslås att till lagen fogas helt nya bestämmelser till följd av de funktionella behov som framgått i praktiken. Bestämmelserna hänför sig till bl.a. utmärkningen av fångstredskap, skyldigheten att släppa ut fisk och kräftor, fiskeövervakarnas fiskeövervakarkort och fiskeövervakarsignum, den skyldighet att stanna som gäller farkoster som används för fiske samt till förfarandet vid omhändertagande av fångst och redskap.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2011.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	4
2.1 Fisketillsynen och fiskeövervakningen	4
2.2 Fiskeövervakarnas ställning	5
2.3 Fiskeövervakarnas och myndigheternas behörighet	6
2.4 Tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet	7
2.5 Behörighet som ägarna av eller delägarna i vattenområden och innehavarna av fiskerätt har ..	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	11
4.1 Ekonomiska konsekvenser	11
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	12
4.3 Konsekvenser för miljön	12
4.4 Samhälleliga konsekvenser	12
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	13
6 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	14
DETALJMOTIVERING	15
1 LAGFÖRSLAG	15
1.1 Lagen om fiske	15
1.2 Lagen om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske	28
2 IKRAFTTRÄDANDE	28
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	28
LAGFÖRSLAG	33
Lag om ändring av lagen om fiske	33
Lag om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske	39
BILAGOR	40
PARALLELLTEXT	40
Lag om ändring av lagen om fiske	40
Lag om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske	53

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Den gällande lagen om fiske trädde i kraft den 1 januari 1983. Efter det har lagen ändrats flera gånger under årens lopp. I sin nuvarande utformning motsvarar lagen om fiske i sin helhet inte längre de behov som förändringarna i samhället och grundlagen har medfört.

En del av de bestämmelser om fisketillsyn och fiskeövervakning som ingår i 13 kap. i lagen om fiske är i sin ursprungliga form, medan en del av bestämmelserna har ändrats i flera skeden. Riksdagens biträdande justitieombudsman har genom sitt beslut av den 9 juni 2006 (Dnr 785/4/04) och biträdande justitiekanslern genom sina beslut av den 29 januari 2008 (Dnr 158/1/06) och den 14 maj 2010 (Dnr OKV/947/1/2008) påtalat vissa brister i lagstiftningen om fisketillsyn och fiskeövervakning, i synnerhet när det gäller definieringen av fiskeövervakarnas ställning och befogenheter.

Riksdagens biträdande justitieombudsman har i sitt beslut ansett den nuvarande situationen vara otillfredsställande, eftersom den gällande lagen om fiske inte innehåller bestämmelser om fiskeövervakarens behörighet och kompetens och om den myndighetstillsyn som gäller fiskeövervakningsverksamheten. Enligt beslutet bör fiskeövervakarens ställning, i hans egenskap av en person som sköter en offentlig förvaltningsuppgift, i enlighet med 124 § i grundlagen anges närmare än för närvarande när det gäller kompetenskraven och behörighetsvillkoren. I de ovan nämnda besluten konstateras dessutom att den gällande lagens bestämmelser om myndighetstillsynen över fiskeövervakningsverksamheten har visat sig vara otillräckliga med tanke på att man i och med den ovan nämnda grundlagsbestämmelsen betonar vikten av att de personer som anförtros offentliga förvaltningsuppgifter ska sköta den offentliga tillsynen på ett korrekt sätt.

De bestämmelser om fiskeövervakning som finns i den nuvarande lagen om fiske reglerar inte heller övervakarnas möjligheter att avstå från en åtgärd eller att ge en anmärkning när en förseelse uppdagats. Enligt riksdagens biträdande justitieombudsmans beslut pekade dessa omständigheter på brister i tillsynsbestämmelserna. De brister i den nuvarande lagen om fiske som upptäckts i och med riksdagens biträdande justitieombudsmans och biträdande justitiekanslerns beslut visar att lagens bestämmelser om fisketillsyn och fiskeövervakning bör reformeras i brådskande ordning.

Biträdande justitiekanslern fäste i sitt senaste beslut om fiskeövervakning vikt vid att principerna för god förvaltning och proportionalitet ska följas i tillsyns- och övervakningsförfarandet. Enligt biträdande justitiekanslern är bestämmelserna i lagen om fiske om skyldigheten att förstöra fångstredskap utan hörande av den berörda personen inte tidsenliga och motsvarar inte den nuvarande uppfattningen om god myndighetsverksamhet och förvaltning. En detaljerad nedteckning och beskrivning av händelser, åtgärder och de fångstredskap som klassats som olovliga skulle i betydande grad ha varit till nytta för efterhandstillsynen av övervakningshändelserna.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 25 november 2008 en arbetsgrupp som fick till uppgift att reda ut behoven av att lagen om fiske (286/1982) ses över. Föreliggande lagförslag är ett led i den totalreform av lagen om fiske som aktualiserats. I lagförslaget ligger fokus på behovet av ändringar i bestämmelserna om fisketillsynen och fiskeövervakningen i 13 kap. i den nuvarande lagen om fiske. Dessa bestämmelser kommer att tas upp till ny behandling när totalreformen av lagen om fiske framskrider.

2 Nuläge

2.1 Fisketillsynen och fiskeövervakningen

Bestämmelserna om fisketillsyn och fiskeövervakning sågs över i samband med den totalreform av lagen om fiske som gjordes när den nuvarande lagen om fiske (286/1982) trädde i kraft. I 13 kap. i lagen om fiske ingår bestämmelser om bl.a. fiskeövervakarens uppgifter och om de rättigheter och skyldigheter som hänför sig till utförandet av uppgifterna samt bestämmelser om fiskeövervakarens befogenheter och om tillsättandet av fiskeövervakare. Efter den ändring av lagen om fiske som gäller det länsvisa systemet med handredskapsfiske (1045/1996) har bestämmelserna om fiskeövervakning reviderats i fråga om bl.a. omhändertagande av fångst och handräddning (493/1997).

Fisketillsynen och fiskeövervakningen ingår i styrningen av att fiskevattnen nyttjas planenligt, och övervakningen är ett sätt att se till att de som färdas i fiskevattnen följer bestämmelserna. Fiskeövervakarna och tillsynsmyndigheterna övervakar att bestämmelserna om bl.a. fiskens minimimått, tider och områden inom vilka fiske är förbjudet, fredningsområden och fångstredskap följs samt att överträdelser av fiskerätten inte sker. Genom fiskeövervakningen och den rådgivningsverksamhet som bedrivs i samband med övervakningen strävar man efter att de som bedriver fiske ska sköta sina tillståndsärenden på ett korrekt sätt.

Tillsynsmyndigheterna i övervakningen av fisket är polisen, gränsbevakningsväsendet, fiskerimyndigheten och tullmyndigheten. Fiskeövervakning på statens vattenområden sköts dessutom av Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare och sådana av Forststyrelsens tjänstemän vars uppgift är att sköta ärenden som gäller statliga fiskevatten och fiske i dessa vatten. Fiskerimyndigheten (jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralen) utför fiskeövervakning inom kustområdets privata och allmänna vattenområden i samband med tillsynen över det yrkesfiske som bedrivs i enlighet

med Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik, men i insjöområdena har fiskerimyndigheten mycket knappa resurser att delta i fiskeövervakningen. Likaså har polisen, gränsbevakningsväsendet och tullmyndigheten för närvarande små möjligheter att delta i fiskeövervakningen, förutom när det gäller havsområdena och gränsvattendragen. På regional nivå har gemensamma övervakningsinsatser ordnats sporadiskt i form av samarbete mellan polisen och fiskeövervakare som tillsatts av fiskeområdena.

När det gäller andra vatten än statens fiskevatten är fiskeövervakningen inom merparten av vattenområdena i praktiken mycket begränsad. När det gäller privata vattenområden bygger fiskeövervakningen på frivilliga insatser som utförs för ett delägarlag av en fiskeövervakare som har avlagt ed eller avgett motsvarande försäkran. Insatser av detta slag lockar dock inte nuförtiden till aktiv övervakning.

Vid sidan av fiskeövervakning baserad på delägarlag och frivilliga insatser har en mer professionell och produktifierad fiskeövervakning vunnit terräng. Det är bl.a. fiskerihushållningscentralerna på landskapsnivå som erbjuder övervakningstjänster. Fiskeområdena och delägarlagen kan beställa en eller två övervakare och båtmaterial för att få fiskeövervakning utförd på sitt område. Man har kunnat konstatera att en professionell och synlig övervakning är en fördel med dessa fiskeövervakningstjänster. En fördel med den övervakning som sker i form av tjänster är dessutom att övervakningen blir objektiv, eftersom de professionella övervakarna är oberoende av ägarförhållandena inom vattenområdena och av exempelvis delägarlagens verksamhet. En inkludering av stora områden i en sådan professionell övervakning kräver dock att det avsätts betydande ekonomiska resurser för fiskeövervakningen.

I och med att fiskeövervakningen inom vattenområdena varit liten till sin omfattning, har följden blivit att många försummat att betala fiskeavgift, i synnerhet de statliga fiskeavgifterna. Enligt en uppskattning som vilt- och fiskeriforskningsinstitutet gjorde på basis av enkäten 'Suomi kalastaa 2005' hade endast 43 % av de betalningsskyldiga betalat fiskevårdsavgift. Betalningsskyldigheten

gäller 18-64-åringar som bedriver annat fiske än mete eller pilkfiske. Avgiften är personlig. För handredskapsfiske krävs dessutom ett egentligt tillstånd för handredskapsfiske. Tillståndet kan vara antingen en spöfiskeavgift som tas ut länsvis, eller det kan vara ett tillstånd beviljat av den som innehar fiskerätten. För annat fiske, t.ex. fiske med nät eller katsa, krävs alltid tillstånd av vattenområdets ägare eller den som innehar fiskerätten.

Fiskeavgifterna till staten utgör en central del av den grundläggande finansieringen för skötseln av fiskevatten och ordnandet av fiske. Jord- och skogsbruksministeriet svarar för uttaget av avgifterna och användningen av finansieringen. År 2009 uppgick den uttagna fiskevårdsavgiften och den länsvisa spöfiskeavgiften till sammanlagt ca 8,4 miljoner euro. De medel som influtit i form av fiskevårdsavgifter används till att betala ersättning till ägarna av vattenområden för nyttjandet av fiskerätt och för att betala de utgifter som orsakas av fiskeområdenas verksamhet, den verksamhet som bedrivs av fiskeribranschens rådgivningsorganisationer och främjandet av fiskerihushållningen. Av de medel som influtit genom fiskevårdsavgifterna betalas dessutom ersättning till staten för de utgifter som uttaget av avgiften medför.

2.2 Fiskeövervakarnas ställning

Enligt 97 § 1 mom. i den gällande lagen om fiske (286/1982) har – utöver de myndigheter som nämns i 96 §, dvs. polisen, fiskerimyndigheterna och gränsbevakningsväsendet – också en edsvuren fiskeövervakare som tillsatts av en närings-, trafik- och miljöcentral, kommun, ett fiskeområde, fiskelag (nuvarande delägarlag), en ägare av vattenområde eller innehavare av fiskerätt skyldighet att utföra fiskeövervakning. En myndighet som nämns ovan och en fiskeövervakare som avlagt ed eller avgett motsvarande försäkran ska enligt 96 § utöva tillsyn över att bestämmelserna och föreskrifterna angående fiske följs samt omhändertar fångst som erhållits och redskap som använts vid olovligt fiske samt transportgods och handelsvara som ska anses som olovliga.

Enligt motiveringen till regeringens proposition med förslag till förnyande av lagstiftningen om fiske (RP 214/1980) ska det närmast ankomma på en fiskeövervakare att ombesörja den lokala övervakningen. I motiveringen sägs att fiskeövervakare som tillsatts av ett fiskeområde särskilt och i enlighet med lagen om fiske ska se till att gällande bestämmelser om fredningsområde och övriga inom fiskeområdets vattenområden gällande föreskrifter följs. Enligt den ovan nämnda propositionen ska fiskeövervakaren inte vara en tjänsteman, utan en funktionär som är tillsatt av en instans som nämns i 97 § 1 mom. i lagen om fiske och som sköter en uppgift av delvis offentlig natur. När man ser på basstrukturen i fiskeövervakningsverksamheten kan det konstateras att den modellen, enligt vilken det vid sidan av myndigheternas åtgärder finns också privat fiskeövervakning av delvis offentlig natur, har visat sig fungera bra i praktiken. De mest betydande missförhållandena har i fråga om fiskeövervakarna hänfört sig till den juridiska regleringens allmänna natur och nivå och till bristerna i utbildningen av fiskeövervakare. Av de missförhållanden som påverkar fiskeövervakningens räckvidd kan likaså nämnas den knappa finansiering som gäller fiskeövervakningsverksamheten och den karaktär av talkoarbete som för närvarande kännetecknar fiskeövervakningen.

Fiskeövervakaren avlägger en ed eller avger motsvarande försäkran vid en allmän underrätt. Enligt 97 § 3 mom. ska fiskeövervakaren dessutom ha ett övervakarmärke eller övervakarkort, som han på anfordran uppvisar. Enligt 47 § 3 mom. i förordningen om fiske (1116/1982) tillhandahåller närings-, trafik- och miljöcentralerna övervakarmärke och övervakarkort för fiskeövervakare, vilkas formulär fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. Kortet för fiskeövervakare är numera ett pappkort som fylls i för hand och som inte är försett med bild. Kortet har i många avseenden ansetts bristfälligt som fiskeövervakarsignum. Fiskeövervakarna har dessutom i enlighet med 97 § 3 mom. i lagen om fiske använt ett ärmärke av tyg, men vid millennieskiftet frångicks systemet att ge ett ärmärke i samband med att övervakarkort beviljades. I och med att systemet med

signum för fiskeövervakare varit bristfälligt har det förekommit att fiskeövervakarna har gjort egna bildförsedda övervakarkort och båtsignum.

Enligt den gällande lagen förutsätts ingen fiskeövervakarutbildning. Avsaknaden av en enhetlig utbildning har i praktiken haft direkt inverkan på fiskeövervakarnas yrkesskicklighet och deras förmåga att sköta sitt uppdrag som sig bör. Den skolning som varit tillgänglig har närmast gällt frivilliga utbildningstillfällen och olika typer av anvisningar. Sakkunniga tjänstemän i jord- och skogsbruksministeriet och inom närings-, trafik- och miljöcentralernas verksamhetsområde för fiskerihushållning har i samband med olika utbildningar deltagit i instrueringen av fiskeövervakare, och tjänstemännen har i praktiken också utfört fiskeövervakning inom sina verksamhetsområden. Dessutom har Centralförbundet för Fiskerihushållning rf i genomsnitt två gånger per år ordnat 1–2 dagars utbildning på olika håll i landet. Utbildningen har hänfört sig till utförandet av fiskeövervakningen. Vid utbildningen har man behandlat den legislativa grunden för verksamheten, metoderna i samband med fältarbetet och olika övervakningssituationer samt frågor kring kundservicen inom fiskeövervakningen. Som skriftliga anvisningar för fiskeövervakarna har man använt det skriftliga material som Centralförbundet för Fiskerihushållning rf har sammanställt på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet och som handlar om olika faktorer och förfaringssätt som ska beaktas vid fiskeövervakningen.

I fråga om övriga behörighetsvillkor för fiskeövervakare, verksamhetsperiodens längd och villkoren för att en person ska bli godkänd som övervakare finns det inte heller bestämmelser i lag. Längden på den verksamhetsperiod som beviljats fiskeövervakaren har varierat beroende på bl.a. avtalen mellan uppdragsgivaren och fiskeövervakaren eller på den enskilda närings-, trafik- och miljöcentralens riktlinjer vid beviljandet av fiskeövervakarkortet. Giltighetstiden för fiskeövervakarkortet har i praktiken varierat mellan ett par år och en obegränsad period.

I den nuvarande lagen om fiske finns inte bestämmelser om möjligheten för en övervakare att inom ramen för övervakningsåtgär-

derna ge en anmärkning och inte heller om övervakarens rätt att avstå från en åtgärd med anledning av en observerad förseelse. Det har ansetts vara en brist att dessa möjligheter inte ingår i de metoder som den nuvarande lagstiftningen erbjuder.

Lagen om fiske innehåller inte heller för närvarande tydliga bestämmelser om möjligheten att ge föreläggande att förete bevis. Förfarandet har dock tillämpats indirekt med stöd av 102 § 1 mom. och 108 § 1 mom. i lagen om fiske. Mekanismen med föreläggande att förete bevis har tagits i bruk t.ex. i anslutning till den övervakning av gränsonstillstånd som avses i gränsbevakningslagen (578/2005) och mekanismen har nämnts i regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fiske (RP 68/1997). Om den som fiskat utan tillstånd kan styrka sin identitet för fiskeövervakaren på ett tillförlitligt sätt, kan övervakaren skriva ut en blankett enligt vilken fiskaren föreläggs att inom sju dagar förete verifikat för polisen på en överenskommen polisinrättning. Om den misstänkta personen inte inom utsatt tid kan förete ett verifikat över betald avgift, kan person i fråga med stöd av 108 § i lagen om fiske dömas till böter för fiskeförseelse eller till ordningsbot med stöd av 2 a kap. 9 § 3 mom. i strafflagen och den förordning som utfärdats med stöd av 4 mom. i nämnda 9 §. Om en fiskare som bedrivit olovligt fiske inte kan styrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt för fiskeövervakaren, är omhändertagande av gods den enda metoden för en fortsatt övervakningsåtgärd.

2.3 Fiskeövervakarnas och myndigheternas behörighet

Ordalydelsen i den gällande lagen om fiske är till många delar förpliktande för fiskeövervakarna och de myndigheter som utövar tillsyn över fisket. De myndigheter som utövar tillsyn är dels polisen, fiskerimyndigheten, gränsbevakningsväsendet och – inom gränsvattendragen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon – tullmyndigheten, dels de tjänstemän inom forstförvaltningen som ska dra försorg om statsägda fiskevatten och om ärenden som gäller

fiske i dessa. Enligt 96 och 97 § i lagen om fiske ska fiskeövervakarna och den myndighet som övervakar fisket utöva tillsyn över att bestämmelserna och föreskrifterna om fiske följs. Enligt de nuvarande bestämmelserna ska fiskeövervakarna och den myndighet som övervakar fisket omhänderta fångst som erhållits och redskap som använts vid olovligt fiske samt transportgoods och handelsvara som ska anses som olovliga. Enligt 98 § i lagen om fiske är en fiskeövervakare skyldig att inom sitt verksamhetsområde på begäran bistå ägare av vattenområde eller innehavare av fiskerätt vid utredandet av förfarande som kränker dennes rätt. I enlighet med 100 § ska fiskeövervakarna och de myndigheter som övervakar fisket förstöra ett förbjudet fångstredskap eller en del av sådant eller göra redskapet i fråga obrukbart för fiske. Är fiskeredskap olagligen utlagt i fiskled eller på annat vattenområde där utövande av fiskerätt är förbjudet eller inskränkt, är en polismyndighet eller fiskeövervakare pliktig att ta bort redskapet på den skyldiges bekostnad.

I 102 § i lagen om fiske finns bestämmelser om överlämnande av omhändertaget gods till polisen för förvaring och om återlämnande av gods. I vissa fall får den som omhändertagit gods, sedan han hos polisen gjort anmälan om omhändertagandet, behålla det fångstredskap eller den farkost som omhändertagits tills den som använt dem har betalat en lösen för dem. I 102 § i lagen om fiske avsedd lösen är enligt 50 § i förordningen om fiske 30 euro för samtidigt omhändertaget godsparti. Har fiskeövervakare eller en i 101 § 2 mom. i lagen om fiske avsedd myndighet omhändertagit godset och väcks inte åtal för brottet, får den som omhändertagit godset uppbära lösen för egen räkning. Betalas inte lösen inom en månad från det anmälan hos polisen gjorts om omhändertagandet av godset och har godsets ägare inte vid domstol anhängiggjort talan angående omhändertagandets laglighet, tillfaller godset omhändertagaren.

I 100 § i lagen om fiske föreskrivs om den rätt som polisen, fiskerimyndigheterna, en gränsbevakningsman eller en fiskeövervakare som avlagt ed eller avgett motsvarande försäkran har att granska att fångstredskap i vatten eller båt samt på strand eller i skjul

överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. Nämnda myndigheter och fiskeövervakare har också rätt att granska en sådan persons förråd som håller till salu fisk eller kräftor.

Den skyldighet att omhänderta gods som fiskeövervakarna och de övervakande myndigheterna har enligt de nuvarande bestämmelserna har orsakat problem i praktiken. Omhändertagande har inte alltid ansetts vara en nödvändig åtgärd i övervakningssituationer där fiskaren är på plats. Tillgripande av rätten till omhändertagande i samband med olovligt fiske varierar från ett vattenområde till ett annat, och förfarandet har för fiskeövervakarnas del i allmänhet ordnats självständigt inom verksamhetsområdet på åtgärd av uppdragsgivaren. I fråga om fiskeövervakarna är givande av föreläggande att förete bevis ett alternativ till omhändertagande, ifall t.ex. en fiskare som bedriver annat än mete eller pilkfiske inte kan visa upp ett verifikat över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift.

2.4 Tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet

Eftersom den reglering som gäller fiskeövervakningen och framför allt fiskeövervakarna är av allmän karaktär, har i synnerhet myndighetstillsynen försvårats i och med att lagstiftningen inte har innehållit särskilda bestämmelser om myndighetstillsyn i anslutning till verksamheten och inte heller särskilda bestämmelser om tillgången till de uppgifter som förutsätts vid tillsynen. Eftersom lagstiftningen inte har innehållit till dessa delar entydiga förhållningsregler, har det varit svårt för fiskerimyndigheterna att ingripa i vissa av fiskeövervakarnas tillvägagångssätt som ansetts vara otillbörliga. Eftersom bestämmelserna är av allmän karaktär eller helt och hållet saknas, har följden varit att oenhetliga förfaringssätt uppkommit om man ser på situationen ur hela landets perspektiv.

En förfrågan som 2009 riktades till arbets- och näringscentralerna (de nuvarande närings-, trafik- och miljöcentralerna) visade att de behöriga fiskeövervakarnas kontaktuppgifter och uppgifterna om antalet aktiva

övervakare till stora delar var bristfälliga hos många arbets- och näringscentraler. Enkätresultaten visade att det under åren 2007 – 2008 fanns uppskattningsvis 2000 - 3000 behöriga fiskeövervakare i Finland. Antalet aktiva övervakare är dock betydligt lägre, eftersom uppskattningen baserar sig på den mängd personer som har beviljats fiskeövervakarkort under de två senaste årtiondena. Alla dessa personer är inte längre nödvändigtvis aktiva övervakare. Lagen om fiske innehåller inte bestämmelser om giltighetstiden för fiskeövervakarens behörighet eller om förfarandet för godkännande av en person som fiskeövervakare. Enligt nuvarande praxis kan den som ger uppdraget eller en närings-, trafik- och miljöcentral ange hur lång giltighetstiden för behörigheten ska vara. Giltighetstiden antecknas i fiskeövervakarens övervakarkort som beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralen.

För närvarande omfattar tillsynen över fiskeövervakningsverksamheten fiskeförseelser eller fiskebrott som leder till ordningsbot eller böter och som registreras hos polismyndigheten. Dessutom har både fiskeövervakarna och polisen sina egna dokumentregister över sådana föreläggande att förete bevis som fiskeövervakarna har gett. I praktiken har dessa uppgifter dock inte på åtgärd av den myndighet som utövar tillsyn över fiskeövervakningen statistikförts i organiserad form så att fiskerimyndigheten skulle ha uppgifter om sådana föreläggande att förete bevis som getts och om fiskeförseelser eller fiskebrott som lett till en dom. Fiskerimyndigheten samlar inte heller på ett enhetligt sätt in uppgifter om andra övervakningshändelser som fiskeövervakarna har verkställt, såsom omhändertagande av gods, granskningar, mottagande av lösen eller förstörande av fångstredskap. Enligt de nuvarande bestämmelserna har fiskeövervakarna inte skyldighet att rapportera övervakningshändelser till fiskerimyndigheterna. I fråga om det ovan relaterade kan man konstatera att myndigheternas tillsyn över fiskeövervakningsverksamheten inte har genomförts som sig bör. Det faktum att uppgifterna om tillsynsverksamheten är bristfälliga har lett till svårigheter att följa och utveckla fisketillsynsverksamheten.

Inom vissa av närings-, trafik- och miljöcentralernas områden – bl.a. i Norra Savolax och Norra Karelen – har myndighetstillsynen över fiskeövervakningen effektiviserats genom konkreta tillsynsplaner. Planerna går ut på att man i samarbete med fiskeområdena samlar in uppgifter om övervakningshändelserna. Förfarandet är dock inte enhetligt i hela landet. Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralerna sporadiskt finansierat fiskeövervakningsprojekt med medel för främjande av fiskerihushållningen. Syftet med projekten har bl.a. varit att effektivisera den regionala och tidsmässiga fiskeövervakningen, att producera uppföljningsdata för utvecklande av fiskeövervakningen och att förbättra fiskeövervakarnas utbildningsnivå. I fråga om dessa separata projekt kan man konstatera att fiskeövervakarna och fiskeövervakningshändelserna har registrerats på ett korrekt sätt utifrån myndighetstillsynens perspektiv.

2.5 Behörighet som ägarna av eller delägarna i vattenområden och innehavarna av fiskerätt har

Utöver de myndigheter som nämns i 96 § i den nuvarande lagen och fiskeövervakarna har också ägarna av eller delägarna i vattenområden och innehavarna av fiskerätt i vissa situationer rätt att på bar gärning omhänderta fångstredskap som använts vid olovligt eller förbjudet fiske samt fångsten, liksom även den båt eller annan farkost från vilken fångsten bedrivits. I 89 § i lagen om fiske föreskrivs dessutom att innehavaren av fiskerätten har rätt att kontrollera att fiskeavgifterna betalats. Enligt paragrafen ska bevis över att fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift betalats medföras vid fiske och på begäran visas upp för ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten eller för den som inom området har till uppgift att övervaka att föreskrifterna och bestämmelserna om fiske iakttas. Enligt 53 § i förordningen om fiske ska dessutom den som inte fyllt 18 år och den som fyllt 65 år vid behov tillförlitligt kunna visa sin ålder.

I motiveringen till regeringens proposition om lagstiftningen om fiske (RP 214/1980) konstateras att det i lagen av gammalt finns bestämmelser, enligt vilka man av dem som gjort sig skyldiga till olovlig fångst kan omhänderta vid sådan verksamhet använda fångstredskap och med dessa erhållen fångst. I samband med den förra revideringen av lagen om fiske ansågs det att denna rätt – utöver den rätt till omhändertagande som även polisen, gränsbevakningsmännen, jaktpolis-männen och fiskeövervakarna har – ska kvarstå också när det gäller ägare av eller delägare i vattenområdet eller innehavare av fiskerätt. Enligt motiveringen till ovan nämnda regeringsproposition gäller rätten till omhändertagande fall av två slag, i vilka fiske är olovligt eller förbjudet. Å ena sidan är det fråga om situationer i vilka enskild fiskerätt kränks eller överskrids. Å andra sidan kan grunden för omhändertagande vara fiske på förbjuden plats eller på förbjuden tid eller användning av förbjudet fångstredskap eller fångstmetoder.

I 101 § i den gällande lagen om fiske föreskrivs om omhändertagande och där nämns vid sidan om båt även annan farkost från vilken fångsten bedrivits. Enligt motiveringen till regeringspropositionen förutsätter rätten till omhändertagande av farkost att farkosten verkligen använts vid själva fångstverksamheten. Det har i praktiken varit sällsynt att en båt eller farkost omhändertagits på åtgärd av en ägare av eller delägare i ett vattenområde eller av innehavare av fiskerätt eller av fiskeövervakare. Detta har berott på att förfarandet i fråga på ett accentuerat sätt skulle ingripa i egendomsskyddet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Målet för propositionen är att klarlägga fiskeövervakarnas ställning i den offentliga förvaltningsuppgiften, att uppdatera den juridiska regleringen av fiskeövervakningsverksamheten i syfte att säkerställa fiskeövervakarnas yrkesskicklighet och rättssäkerheten för de personer som är föremål för fiskeövervakningsåtgärder samt att effektivisera myndighetstillsynen inom verksamheten. Genom

propositionen strävar man också efter att effektivisera myndighetstillsynen i fråga om utbildningen för fiskeövervakare och utbildningsverksamheten. Ett ytterligare syfte med propositionen är att klarlägga gränserna mellan myndighetsverksamheten och fiskeövervakarnas verksamhet samt att uppdatera vissa befogenheter som gäller myndigheterna, fiskeövervakarna, ägarna av eller delägarna i vattenområden och innehavarna av fiskerätt. I den fortsatta beredningen av totalreformen av lagen om fiske kommer man att återkomma till lagens 13 kap. som gäller fisketillsynen och fiskeövervakningen, eftersom det är viktigt att i samband med totalreformen säkerställa konsekventa lösningar och enhetlig terminologi.

För att nå de ovan nämnda målen föreslås det att lagen om fiske ska vara mer detaljerad i fråga om de bestämmelser om fisketillsyn och fiskeövervakning, omhändertagande och handräckning som redan ingår i 13 kap. i den nuvarande lagen. Till denna del ligger fokus framför allt på de bestämmelser med anknytning till omhändertagande och granskningsrätt som reglerar utförandet av sådana fiskeövervakningsuppdrag som ska skötas av fiskeövervakarna och fiskerimyndigheterna. Dessutom föreslås att bestämmelserna om rätten till omhändertagande ska göras mer detaljerade när det gäller ägare av och delägare i vattenområden och innehavare av fiskerätt.

Vidare föreslås att till lagen fogas helt nya bestämmelser som anknyter till behovet av att fiskeövervakarnas ställning definieras närmare och att myndigheternas tillsyn över fiskeövervakarna förbättras. Dessa bestämmelser hänför sig till bl.a. de krav på yrkesskicklighet som uppdragen förutsätter och till andra krav som godkännandet av en person som fiskeövervakare förutsätter. Bestämmelserna gäller också själva förfarandet för godkännande samt det fiskeövervakarkort och det signum som övervakaren enligt lagförslaget ska vara försedd med när han eller hon utför övervakningsuppdrag. Vidare föreslås en bestämmelse enligt vilken fiskerimyndigheten och fiskeövervakaren ska ha möjlighet att avstå från en åtgärd och, på vissa villkor, få ge en anmärkning. Beträffande myndig-

hetstillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet föreslås bestämmelser i lag.

När man ser på basstrukturen i fiskeövervakningsverksamheten kan det konstateras att den modellen, enligt vilken det vid sidan av myndigheternas fiskeövervakning finns också privat fiskeövervakning av offentlig natur, har fungerat bra i praktiken. För närvarande finns det, enligt en försiktig bedömning, minst hundratals aktiva fiskeövervakare i vårt land. Förmodligen är övervakarna mellan 1 000 och 2 000 till antalet. Mot bakgrunden av Finlands omfattande areal och stora antal insjöar samt vidsträckta kustområde, och med tanke på att myndigheterna numera har små resurser att anslå för fiskeövervakningen, kan man konstatera att antalet personer som sköter fiskeövervakningsuppdrag borde vara relativt högt inom Finlands vattenområden för att övervakningen ska vara någorlunda täckande. I synnerhet när det är fråga om fiskeövervakningen i mer avlägset belägna vattenområden och över huvud taget med tanke på skötseln av den lokala övervakningen, tyder mycket på att vi i Finland bör hålla fast vid den modellen, enligt vilken uppdraget som fiskeövervakare också i framtiden är lagstadgat och av offentlig natur. Ur grundlagsperspektiv är det dock viktigt att fiskeövervakarnas ställning och befogenheter ses över.

Det föreslås att bestämmelserna på lagnivå ska vara mer detaljerade när det gäller villkoren för att en person ska kunna godkännas som fiskeövervakare. Enligt de föreslagna bestämmelserna kräver godkännandet som fiskeövervakare att personen i fråga har lämplig utbildning, uppfyller behörighetsvillkoren och godkänns av myndigheterna. Enligt förslaget krävs det dessutom att personen i fråga med godkänt resultat har genomgått en utbildning vars innehåll bestäms närmare genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Ytterligare föreslås att bestämmelserna om fiskeövervakarkortet ska vara mer detaljerade. Av fiskeövervakarkortet ska det framgå att kortets innehavare har en lämplig utbildning, och i kortet ska också anges innehavarens verksamhetsområde och verksamhetsperiod. Samtidigt föreslås att fiskeövervakarna ska använda enhetliga synliga signum.

Enligt lagförslaget ska den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen återkalla ett godkännande som fiskeövervakare om fiskeövervakaren eller den som bemyndigat fiskeövervakaren begär det. Dessutom ska en myndighet genom ett eget beslut kunna återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren inte längre till vissa delar uppfyller villkoren för godkännande.

Den nuvarande lagen om fiske innehåller inga bestämmelser om de principer som ska tillämpas inom fiskeövervakningen. I det föreliggande lagförslaget ingår bestämmelser om den allmänna proportionalitetsprincip som ska tillämpas inom fiskeövervakningen och som stöds av den föreslagna möjligheten för en övervakare att avstå från en åtgärd och att ge en anmärkning. Det föreslås dessutom att i lagen ska ingå en bestämmelse om fiskeövervakarnas straffrättsliga tjänsteansvar och hänvisningar till de allmänna förvaltningslagar som ska följas vid övervakningen.

I fråga om bestämmelserna om granskningsrätt föreslås det att den nuvarande situationen ändras så att man slopar fiskeövervakarens rätt att granska ett förråd som innehas av en person som håller till salu fisk eller krafter. I lagförslaget slopas likaså myndighetens och fiskeövervakarens skyldighet att förstöra ett förbjudet fångstredskap eller en del av ett sådant eller att göra dessa obrukbara för fiske.

När det gäller förfarandet vid omhändertagande föreslås det att lagstiftningen ändras så att omhändertagande alltid omedelbart ska anmälas till polisen och godset så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Vidare föreslås att myndigheternas och fiskeövervakarnas skyldighet att alltid omhänderta gods slopas. Likaså föreslås det att fiskeövervakarens rätt att omhänderta en farkost slopas.

Till följd av grundlagens krav föreslås det att de befogenheter som en ägare eller delägare av ett vattenområde eller en innehavare av fiskerätt har i anknytning till fiskeövervakningen ska begränsas. Dessa aktörer föreslås dock ha rätt att kontrollera de fångstredskapsmärken på fasta och stående fiskeredskap som visar fisketillståndet. Om märket fattas ska det på vissa villkor vara möjligt att omhänderta fiskeredskapet. En ägare eller

delägare av ett vattenområde eller en innehavare av fiskerätt ska enligt förslaget ha möjlighet att utbilda sig och ansöka om att bli godkänd som fiskeövervakare.

Det föreslås att myndighetstillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet regleras i lag så att jord- och skogsbruksministeriet svarar för den allmänna tillsynen och styrningen av fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare. Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralerna inom sina verksamhetsområden svara för tillsynen över fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare.

Uppdraget som fiskeövervakare kräver god kännedom om fiskelagstiftningen och goda grundläggande kunskaper om fiskeövervakarens arbete. Dessutom ska personen i fråga agera kundorienterat och serviceinriktat. I motiveringen till regeringens proposition om grundlagen (RP 1/1998) konstateras det i fråga om 124 § i grundlagen bl.a. att den som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildad för ändamålet och sakkunnig. Fiskeövervakarnas juridiska ställning kan för närvarande betraktas som svag, eftersom bestämmelserna om övervakarnas ställning och befogenheter är av allmän karaktär. Genom att anordna en enhetlig branschspecifik utbildning och förutsätta att godkännandet som fiskeövervakare kräver att personen i fråga genomgått utbildning, strävar man efter att till dessa delar avhjälpa de nuvarande bristerna i fiskeövervakningssystemet.

Att ha kvar rätten till omhändertagande även i fortsättningen kan motiveras med att övervakningsprocessen i praktiken kan fortsätta endast genom att omhändertagande av gods görs i en sådan situation där den person som misstänks för en förseelse inte kan styrka eller vägrar att styrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt. Dessutom kan omhändertagande ses som den enda praktiska åtgärd med vars hjälp man dels kan förhindra att olovligt fiske fortsätter, dels eventuellt utreda identiteten hos den som bedriver olovligt fiske i en sådan situation där fångstredskap har lagts ut, men där den som innehar redskapen inte själv är på platsen.

Eftersom lagstiftningen inte har innehållit till alla delar entydiga förhållningsregler, har det varit svårt för fiskerimyndigheterna att

ingripa i vissa tillvägagångssätt som ansetts otillbörliga. Genom de bestämmelser som nu föreslås strävar man efter att fiskerimyndigheterna ska få möjlighet att bl.a. återkalla ett godkännande av en person som fiskeövervakare och att övervaka verksamheten på basis av fiskeövervakarnas händelserapporter. Med tanke på ett ändamålsenligt utvecklande av fiskeövervakningen och utbildningen föreslås det att fiskerimyndigheterna ska få möjlighet att ta del av uppgifterna inom myndighetstillsynen. Avsikten med bestämmelsen enligt vilken godkännandet av en person som fiskeövervakare gäller under en viss period är att man vill säkerställa att fiskeövervakarna upprätthåller sin yrkesskicklighet i den rollen, eftersom en stor del av övervakarna antagligen också i framtiden kommer att sköta uppdraget som fiskeövervakare på annan än yrkesmässig basis.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser. Det förtydligande av fiskeövervakarnas ställning som uppnås genom reformen kan i kombination med den förbättrade utbildningsnivån bidra till att fiskeövervakningen blir mer känd och effektiv, och detta kan ha positiv inverkan på viljan att betala fiskevårdsavgift och fisketillstånd. De nya uppgifter som i samband med lagreformen påförs myndigheterna bedöms inte i väsentlig grad öka kostnaderna för statens del. Propositionen bedöms inte medföra behov av ökade personresurser hos myndigheterna. Enligt uppskattning kommer ca 100-200 nya ansökningar om godkännande som fiskeövervakare årligen att för hela landets del lämnas in till närings-, trafik- och miljöcentralerna. Enligt förslaget ska staten bekosta t.ex. korten och signumet för fiskeövervakare. För besluten om godkännande som fiskeövervakare kommer en avgift att tas ut med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Avsikten är inte att de kostnader som de nya utbildningskraven för fiskeövervakare föranleder ska täckas med offentliga medel,

utan de personer som deltar i utbildningen och de aktörer som bemyndigar personerna i fråga att sköta uppdraget föreslås i huvudsak själva svara för de kostnader som utbildningsarrangörerna tar ut och för de övriga kostnaderna som hänför sig till utbildningen. I och med att utbildningen sker i liten skala beräknas kostnaderna per utbildad person inte uppgå till stora belopp. I den fortsatta beredningen av totalreformen av lagen om fiske bör man bedöma om det finns behov och möjligheter att stödja utbildningen för fiskeövervakare med medel som är avsedda för främjande av fiskerihushållningen.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avsikten är att fisket ska övervakas av samma myndigheter som för närvarande. Genom reformen preciseras myndigheternas befogenheter och breddas möjligheten att, utifrån en helhetsbedömning av situationen, avstå från en åtgärd eller att ge en anmärkning för en förseelse.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna får nya uppgifter i och med att de ska sköta uppgifter i anknytning till förfarandet för godkännande av fiskeövervakare och återkallande av godkännande, ge ut kort och signum för fiskeövervakare, förvalta uppgifter om fiskeövervakarna och bemyndigandet av dem, utöva tillsyn över fiskeövervakarnas verksamhet och utbildning samt ordna det prov som ingår i fiskeövervakarnas utbildning. Uppgifterna för jord- och skogsbruksministeriets del antas också öka i och med att ordnandet av fiskeövervakarnas verksamhet och utbildning samt den allmänna styrningen av och tillsynen över övervakningen blir effektivare.

Propositionen innebär att polisen får nya uppgifter, eftersom den ska ge utlåtanden till närings-, trafik- och miljöcentralerna om redbarheten och tillförlitligheten i fråga om personer som ansöker om att bli fiskeövervakare. Vidare ska polisen sköta försäljningen av omhändertaget gods. Polisens uppgifter kommer att fördelas mellan lokalpolisens enheter i hela landet, och man antar att uppgifterna ska kunna skötas med nuvarande resurser. Eftersom det förfarande som gäller god-

kännande av en person som fiskeövervakare kommer att förändras i och med lagreformen, upphör tingsrätterna att vara den plats där fiskeövervakarna avlägger ed eller avger motsvarande försäkran. Enligt uppskattning avläggs ed och avges försäkran ca 100-200 gånger per år.

4.3 Konsekvenser för miljön

Propositionen bedöms inte ha några omedelbara betydande konsekvenser för miljön. Fiskeövervakningen har dock en viktig roll när styrningen och regleringen av fisket verkställs. Genom propositionen främjas dels en hållbar användning av både privata och allmänna vattenområden, dels skyddet av mångfalden med hjälp av uppföljning av och tillsyn över att fisket sker i enlighet med lagen.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Enligt bedömning förbättrar lagförslaget fiskeövervakarnas och fiskeövervakningsfunktionens allmänna ställning när det gäller att säkerställa att bestämmelserna i lagen om fiske, förordningen om fiske och i de fördrag som gäller Finlands gränsvattendrag följs.

De huvudsakliga syftena med reformen är att klarlägga fiskeövervakarens juridiska ställning och att förbättra utbildningen samt att effektivisera myndighetstillsynen över fiskeövervakningsverksamheten. Genom de föreslagna lagändringarna tryggas de rättigheter som fiskeövervakningens kunder och fiskeövervakarna har i övervakningssituationerna och i de eventuella straffrättsliga påföljder som beror på övervakningen. Genom att utöka villkoren för godkännande av personer som fiskeövervakare – bl.a. föreslås att utbildningsperioder ska avläggas – strävar man efter att öka fiskeövervakarnas yrkesskicklighet och tillförlitlighet, vilket förväntas förbättra likvärdigheten för de medborgare som övervakningen gäller.

Propositionen bedöms ha positiva konsekvenser för fiskeövervakningsverksamhetens omfattning och täckning. Det i propositionen föreslagna klarläggandet av övervakarens be-

fogenheter och juridiska ställning samt den högre och mer kända profil som övervakaren får i och med reformen kan leda till att intresset för uppdraget ökar. I och med lagförslaget kan det även uppstå ett större intresse hos de bemyndigande aktörerna, dvs. ägarna av vattenområden eller innehavarna av fiskerätt, att ge övervakningsuppdraget till en person vars ställning och befogenheter anges nogga i lag. Å andra sidan förutsätter en effektivare och mera täckande fiskeövervakningsverksamhet förutom den föreslagna reformen av lagstiftningen även att finansieringen av verksamheten tryggas. Det innebär bl.a. att inkomster från fiskevårdsavgifter och andra fisketillstånd flexiblare än för närvarande bör kunna avsättas för övervakningsverksamheten. I fråga om viljan att söka sig till uppdraget kan de nya utbildningskraven i lagförslaget innebära att en del personer som varit vana med det nuvarande systemet är ovilliga att söka sig till uppdraget som fiskeövervakare.

I syfte att klarlägga myndigheternas och fiskeövervakarnas ställning föreslås det att vissa sådana befogenheter och skyldigheter som inte längre kan anses motiverade slopas. Bland dessa kan här nämnas exempelvis den nu gällande skyldigheten att förstöra eller att göra ett förbjudet fångstredskap, eller en del av ett sådant, obrukbart för fiske och den nuvarande rätten att omhänderta den båt eller annan farkost som använts vid förbjudet fiske och från vilken fångsten bedrivits. Enligt den nuvarande lagen har, utöver myndigheterna och fiskeövervakarna, också ägare av eller delägare i vattenområdet eller innehavare av fiskerätt rätt att omhänderta en farkost.

5 Beredningen av propositionen

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 25 november 2008 en arbetsgrupp med uppgift att reda ut behovet av att lagen om fiske (286/1982) ses över. Inom projektet för en totalrevidering av lagen om fiske tillsattes en sektion för fiskerätt, en näringssektion, en finansieringssektion och en övervakningssektion. Övervakningssektionen fick i uppdrag att i det första skedet bereda en omarbetning av bestämmelserna om fiskeövervakning och

straffpåföljder i den nuvarande lagen om fiske så att regleringen överensstämmer med grundlagens krav.

Övervakningssektionen slutförde sitt arbete i september 2009 (arbetsgruppspromemoria JSM 2009:11a). Förslaget sändes på remiss till justitieministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, arbets- och näringscentralerna, jord- och skogsbruksministeriets avdelningar, Tullstyrelsen, dataombudsmannen, sametinget, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL – Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF r.y., Suomen Sisävesiammattikalastajat ry, högsta förvaltningsdomstolen, vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Utsjokis delegation för fiskerihushållning, Ekenäs-Snappertuna fiskeområde, Finska kustens fiskeövervakare rf, Forststyrelsen, fiskeområden i Nyland, Finlands Fiskeguide gille rf, Pernå fiskeområde, Sjundea fiskeområde, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands miljöcentral, Finlands Kommunförbund rf, Jord- och skogsbruksproducenternas centralförbund MTK, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Natur och Miljö rf och WWF Finland.

Sammanlagt 35 remissyttranden lämnades in. I förslaget gjordes många justeringar, särskilt på grund av de faktorer som kom fram i justitieministeriets remissyttrande. De ändringar som yttrandena förutsatte bereddes i huvudsak som tjänsteuppdrag och de behandlades också vid övervakningssektionens möten. Det justerade förslaget sändes inte på ny remiss. Ursprungligen hade lagändringar i huvudsak föreslagits för att korrigera de punkter som riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet hade fäst vikt vid i sina avgöranden. I förslaget hade kvarstått sådan gällande lagstiftning som inte kan anses överensstämma med grundlagen.

Justitieministeriet ansåg att det med hänsyn till uppdragets art och regleringssystemet i lagen om fiske är en acceptabel lösning att ge det övervakningsuppdrag som föreskrivs i lagen om fiske till privata fiskeövervakare som står utanför myndigheterna. Justitieministeriet fäste särskilt avseende vid den rätt till omhändertagande som en ägare, en del-

ägare eller innehavare av fiskerätt i rätt hög grad har enligt 101 § i den gällande lagen om fiske och som också fanns med i förslaget. I den bestämmelsen kolliderade två intressen på ett problematiskt sätt: egendomsskyddet i relation till målsättningen att komplettera myndighetstillsynen i enlighet med lagen om fiske. Förslaget var problematiskt i förhållande till 124 § i grundlagen, eftersom befogenheter som grundar sig på lag skulle ha getts till privatpersoner utan krav på utbildning eller kompetens. Användning av rätten till omhändertagande skulle även ha förutsatt granskningsbehörighet, men några bestämmelser om detta hade inte föreslagits i fråga om privatpersoner. På basis av justitieministeriets yttrande strävade man i den fortsatta beredningen av propositionen efter att göra övervakningsrätten för innehavarna av fiskerätt så begränsad som möjligt och sådan att den närmast innebär en funktion som stödjer myndigheterna.

Dessutom justerades propositionen bl.a. i fråga om förutsättningarna för godkännande av fiskeövervakare och grunderna för återkallande av godkännande. Övervakarnas granskningsrätt begränsades i fråga om utrymmen som omfattas av hemfriden. Man beslöt att slopa den ekonomiska påföljden av sanktionskaraktär i anknytning till omhändertagande, dvs. betalandet av lösen.

I andra yttranden konstaterades det att reformen är bra och går i rätt riktning då man avser att integrera utbildningen och processen för godkännande i fiskeövervakarnas verksamhetsförutsättningar. Fastställandet av övervakarnas rättsliga ställning ansågs likaså vara en positiv sak. I fråga om fiskeövervakarnas rättsliga ställning fästes det i vissa ytt-

randen avseende vid bl.a. behovet av att föreskriva om fiskeövervakarnas straffrättsliga tjänsteansvar och inkludera en hänvisning till allmänna förvaltningslagar i lagförslaget. I yttrandena föreslogs också att förhållandet mellan verksamhetsområdet och den som bemyndigar en person att sköta uppdraget som fiskeövervakare bör förtydligas i lagförslaget. Behovet av ett förtydligande motiverades med att ett bemyndigande kan ges dels av sådana som stöder sig på äganderätt eller motsvarande rätt, dels av offentliga samfund eller offentligrättsliga juridiska personer av speciell karaktär, t.ex. ett fiskeområde. Propositionen sågs över på grund av dessa kommentarer.

6 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Enligt 33 § 3 mom. i lagförslaget kan det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmas om utmärkningen av fångstredskap. Enligt 97 a § i lagförslaget ska det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i utbildningen för fiskeövervakare och om det därtill hörande provet. Det föreslås också vissa andra bestämmelser av teknisk natur: enligt 97 b § i lagförslaget utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeövervakarsignumet samt, enligt 104 a § i lagförslaget, bestämmelser om innehållet i föreläggande att förete bevis.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**1.1 Lagen om fiske**

33 §. Avsikten med de ändringar som föreslås i paragrafen är att förnya utmärkningen av fångstredskap så att man i en övervakningssituation eller i någon annan fråga som hänför sig till fångstredskapet eller placeringen av detta alltid lätt ska kunna verifiera dels vem som lagt ut redskapet, dels det märke som berättigar och anger rätten till bedrivandet av fångst. Dessutom skärps bestämmelsen om de krav som säkerheten i trafiken i vattendragen ställer när det gäller en synlig utmärkning av fångstredskap.

Enligt propositionen ändras bestämmelsen om utmärkning av fångstredskap så att fasta och stående fångstredskap som har lagts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas i vattendraget. Utmärkningen av fångstredskap är en förutsättning för säkerheten och också för förhindrande av eventuella störningar som trafiken i vattendragen kan förorsaka fisket. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska det enligt lagförslaget bestämmas närmare om utmärkningen av fångstredskap. En sådan förordning kan innehålla bestämmelser om t.ex. olika utmärkningsmetoder för olika slags fångstredskap och olika typer av vattenområden. Kraven på utmärkning av fångstredskap avses vara större för sådana stående och fasta fångstredskap i fråga om vilka själva redskapet eller utrustningen i anslutning till utläggandet av detta utgör en uppenbar fara för vattentrafiken om fångstredskapet eller utrustningen når upp till vattenytan eller nära den. Inom största delen av vattenområdena förutsätter bl.a. nät, ryssja och långrev tydlig utmärkning.

De krav som gäller tydlig utmärkning av fångstredskap kan ur trafiksäkerhetssynvinkel vara mindre inom sådana områden där maskindrivna vattenfordon i regel inte rör sig. Exempel på sådana områden är de vattenområden utanför allmänna farleder där vattendjupet understiger en meter eller som är täckta av tät vattenväxtlighet. I dessa fall

kan t.ex. ett flytande märke som anger fångstredskapets placering anses vara tillräckligt tydligt.

Det föreslagna 2 mom. innehåller bestämmelser om skyldigheten att förse fasta och stående fångstredskap som lagts ut för fångst med namnet på och kontaktuppgifterna för den som lagt ut redskapet samt med ett märke som berättigar till och anger rätten att bedriva fångst. Inom områden där systemet med märken som anger fiskerätten inte används, avses det räcka att fångstredskapet förses med namn- och kontaktuppgifter. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet ska det enligt förslaget bestämmas närmare om utmärkningen av namn- och kontaktuppgifter och av fiskerätten.

36 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att fisk eller kräfta som inte fyller föreskrivna minsta mått alltid omedelbart ska släppas tillbaka i vattnet levande eller död. Enligt det föreslagna 2 mom. ska också fisk eller kräfta som fyller måttet omedelbart släppas tillbaka i vattnet levande eller död, om fångsten har skett under fredningstid, med förbjudet fångstredskap eller med förbjuden fiskemetod.

Genom de föreslagna ändringarna effektiviseras och klargörs fisketillsynen och fiskeövervakningen samt bevisandet av eventuella förseelser i fråga om de bestämmelser i lagen om fiske genom vilka man försöker förhindra allt tagande av fisk eller kräftor som underskrider minimimåttet samt fångst och tagande av vissa fisk- eller kräftarter under artens fredningstid. Enligt bestämmelsen i den gällande lagen är det möjligt att ta en fisk eller kräfta som är fångad under fredningstiden eller som inte fyller föreskrivna minimimått, om fisken eller kräftan är nämnvärt skadad. Detta har i praktiken markant minskat fiskeövervakningens möjligheter att ingripa i överträdelse av bestämmelserna om minimimått och fredande av fisk. I praktiken är det omöjligt att i efterhand visa om en fångad fisk som understiger minimimåttet har skadats uttryckligen i samband med fångsten.

89 §. Det föreslås att skyldigheten att för ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten visa upp bevis över att fiskevårds-

avgift och spöfiskeavgift har betalats ska slopas. Ändringen är nödvändig, eftersom ett tillsynsuppdrag som innebär utövning av offentlig makt kan ges endast en för uppdraget utbildad aktör eller instans som uppfyller villkoren enligt 124 § i grundlagen.

96 §. Tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs koncentrerat om de myndigheter och fiskeövervakare som utövar fisketillsyn och fiskeövervakning. I momentet ingår de bestämmelser om utövarna av fisketillsyn och fiskeövervakning som finns i 96 §, 97 § och 99 § i den nuvarande lagen. Med fiskerimyndighet avses de aktörer som nämns i 118 §. Ändringen är närmast teknisk. I det föreslagna momentet ingår dessutom en hänvisning till lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005), enligt vilken jakt- och fiskeövervakarna inom statens områden som är i Forststyrelsens besittning övervakar att bl.a. bestämmelserna om fiske följs. Bestämmelserna om omhändertagande i den gällande 96 § avses ingå i 100 – 103 §, i vilka omhändertagande behandlas som en helhet.

I det föreslagna 2 mom. avgränsas fiskeövervakarnas befogenheter så att övervakarna inte ska ha rätt att övervaka efterlevnaden av gemenskapslagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik eller av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Dessa uppgifter sköts endast av de i 1 mom. nämnda myndigheterna, med undantag för Forststyrelsen.

Det föreslås att rubriken för 13 kap. ändras till Fisketillsyn och fiskeövervakning. I de bestämmelser som föreslås bli ändrade behandlas inte längre bl.a. frågor som gäller handräckning.

96 a §. Principerna för tillsyn och övervakning. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om de allmänna principerna för fisketillsyn och fiskeövervakning. Enligt bestämmelsen får genomförandet av uppdrag inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att fiskeövervakningen ska kunna utföras. Fiskeövervakningsåtgärderna ska vara motiverade i förhållande till det mål som eftersträvas med övervakningen och till hur brådskande övervakningen är

samt till omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Det ska vara förbjudet att ingripa i individens rättigheter mer än nödvändigt och att orsaka någon person större skada eller olägenhet än nödvändigt. Dessa krav betonar att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid utförandet av tillsyns- och fiskeövervakningsuppdrag, och kraven tryggar individens grundläggande fri- och rättigheter. Kraven motsvarar de krav som ställs på verksamhet utövad av de myndigheter som avses i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005). Kraven stöds av den möjlighet till givande av anmärkning som anges i 104 b § i lagförslaget och av bestämmelsen om åtgärdseftergift enligt den föreslagna 104 c §.

96 b §. Fiskeövervakares tjänsteansvar. I lagförslaget hänvisas det till allmänna förvaltningslagar. En hänvisning till allmänna förvaltningslagar är inte längre nödvändig till följd av 124 § i grundlagen, eftersom de allmänna förvaltningslagarna med stöd av bestämmelser som de innehåller i fråga om tillämpningsområde, definitionen på myndigheter eller enskildas skyldighet att ge språklig service tillämpas också på enskilda när dessa sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

I lagen föreslås en särskild hänvisning till fiskeövervakarens tjänsteansvar. Enligt 118 § i grundlagen ska en tjänsteman svara för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga. Tjänsteansvaret kan inte begränsas till enbart den formella tjänstemannaställningen, och den rättssäkerhet som klienterna inom förvaltningen bör ha får inte vara beroende av på vilken nivå ett offentligt uppdrag sköts. Genom hänvisningsbestämmelserna har man önskat understryka det primära målet för lagreformen, dvs. att klarlägga fiskeövervakarens ställning i den offentliga förvaltningsuppgiften och att uppdatera den juridiska regleringen av fiskeövervakningsverksamheten i syfte att säkerställa fiskeövervakarnas yrkesskicklighet och rättssäkerheten för de personer som är föremål för fiskeövervakningsåtgärder. Skyldigheten att följa de allmänna förvaltningslagarna och uppfyllandet av tjänsteansvaret gäller fiskeövervakarna utan att detta uttryckligen nämns i lagen om fiske, men för att lagstiftningen ska vara tydlig och

informativ vill man ta in hänvisningen i paragrafen i fråga.

97 §. Behörighetsvillkor för och godkännande som fiskeövervakare. Det föreslås att innehållet i den gällande 97 § ändras helt och hållet. I den föreslagna 98 § föreskrivs om vilka aktörer som kan ge fullmakt till en fiskeövervakare. Det föreslås att man slopar den nuvarande bestämmelsen om att fiskeövervakare som tillsatts av ett fiskeområde särskilt ska se till att gällande bestämmelser om fredningsområde och övriga inom fiskeområdets vattenområden gällande föreskrifter följs. Enligt lagförslaget slopas likaså bestämmelsen i gällande 3 mom., enligt vilken fiskeövervakaren avlägger ed eller avger motsvarande försäkran. I stället tas ett godkännandeförfarande i bruk. Reformen är nödvändig för att fiskeövervakarnas lämplighet och kompetens ska kunna säkerställas.

Det föreslås att i 97 § bestäms om vissa behörighetsvillkor för fiskeövervakarna. Förfarandet för godkännande som fiskeövervakare avses vara en form av myndighetstillsyn som hänför sig till fiskeövervakarna. Enligt förslaget godkänns som fiskeövervakare en person som har rättshandlingsförmåga och som är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften. För godkännande krävs dessutom att personen i fråga med godkänt resultat har genomgått i den föreslagna 97 a § föreskriven utbildning för fiskeövervakare och avlagt det prov som ingår i utbildningen.

Det föreslås att den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör godkänner en person som fiskeövervakare. En ansökan om saken ska kunna lämnas in till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör också om centralen i fråga inte sköter fiskenäringsärenden. I dessa fall översänds ansökan på tjänstens vägnar till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen för handläggning. Vid behov kan det förfarande som hänför sig till godkännandet som fiskeövervakare inledas redan i det skedet då personen i fråga har påbörjat utbildningen för fiskeövervakare. I dessa fall avses närings-, trafik- och miljöcentralen ha rätt att redan på för-

hand inleda åtgärder i anslutning till godkännandeförfarandet.

För att en person ska bli godkänd som fiskeövervakare krävs det att alla villkor enligt 1 mom. uppfylls. Om villkoren uppfylls ska ett bifallsbeslut fattas i fråga om godkännandet. Ett godkännande är således inte förknippat med prövning av ändamålsenligheten från myndighetens sida. I praktiken blir myndigheten dock tvungen att bedöma om de personliga egenskaper som anges i behörighetsvillkoren uppfylls. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan ärendet avgörs begära ett utlåtande av polismyndigheten i sökandens hemkommun om sökandens lämplighet att vara fiskeövervakare. Genom detta utlåtande kan man säkerställa att sökanden uppfyller de behörighetsvillkor som föreskrivits i fråga om hans eller hennes redbarhet och tillförlitlighet.

Vid bedömningen av redbarhet och tillförlitlighet är det i praktiken viktigt att fästa vikt framför allt vid sådana konstaterade brott och fall av missbruk som visar att sökanden är olämplig att sköta en uppgift som fiskeövervakare. En person som har gjort sig skyldig till t.ex. fiskeförseelse, fiskebrott eller olovlig fångst ska enligt förslaget inte anses vara lämplig som fiskeövervakare. Vid bedömningen ska man dock beakta också hur lång tid som har förflutit sedan gärningarna. Förseelser som ägt rum för många år sedan kan inte anses påverka en persons lämplighet. Likaså bör man vid bedömningen beakta under vilka omständigheter eventuella brott, förseelser eller fall av missbruk har ägt rum.

Vid bedömningen av redbarhet och tillförlitlighet bör man också beakta eventuella tidigare händelser som har lett till att ett godkännande som fiskeövervakare har återkallats eller till en anmärkning. Likaså bör man beakta eventuella brott som har ägt rum i uppdraget i fråga samt överträdelse eller försummelse av bestämmelser om fiskeövervakarnas skyldigheter.

En fiskeövervakare ska också till sina personliga egenskaper vara lämplig för uppgiften. Vid bedömningen av de personliga egenskaperna bör det fästas vikt vid sökandens förmåga och vilja att uppfylla de skyldigheter som i bestämmelserna ställs på fiskeövervakarna. De omständigheter som hänför sig till

sökandenas levnadssätt och attityd är centrala vid denna bedömning. När de personliga egenskaperna bedöms är det viktigt att beakta sådana skador, sjukdomar och andra liknande omständigheter som i väsentlig grad kan försämra sökandens förmåga att vara fiskeövervakare eller att uppfylla de skyldigheter som lagen om fiske ställer på fiskeövervakarna.

För att man ska kunna säkerställa att fiskeövervakarnas kunskaper och yrkesskicklighet kvarstår på en uppdaterad nivå, föreslås det att godkännandet av en person som fiskeövervakare ska vara i kraft högst tio år. Enligt lagförslaget kan en person som blivit godkänd som fiskeövervakare ansöka om förnyat godkännande tidigast ett år innan godkännandet upphör att gälla eller inom ett år från upphörandet. Godkännandet kan förnyas om behörighetsvillkoren för fiskeövervakare alltså uppfylls och om sökanden på nytt har avlagt det prov för fiskeövervakare som avses i 97 a §.

Också ett nytt prov ska avläggas tidigast ett år innan godkännandet upphör att gälla och inom ett år från upphörandet. Avsikten med provet är att verifiera att fiskeövervakaren har tillägnat sig t.ex. ändringarna i lagstiftningen och att han eller hon fortfarande är medveten om de befogenheter och skyldigheter som gäller uppdraget som fiskeövervakare. Om godkännande som fiskeövervakare inte söks inom ett år från det att godkännandet upphört att gälla ska den person som senare vill utföra uppdrag som fiskeövervakare avlägga ovan nämnda prov och dessutom genomgå utbildningen för fiskeövervakare och ansöka om godkännande i enlighet med det förfarande som föreslås i 1 och 2 mom.

97 a §. Utbildningen för fiskeövervakare. Ett av behörighetsvillkoren för fiskeövervakare är att person i fråga ska genomgå utbildning för fiskeövervakare. Avsikten med utbildningen är att säkerställa att fiskeövervakarna uppfyller villkoren gällande behörighet och yrkesskicklighet. Utbildningen avses omfatta läroämnen som hänför sig till fiskeövervakningsverksamheten, till fiskeövervakarens rättigheter och skyldigheter samt till övervakarens uppgifter. Utbildningen kan också innehålla andra läroämnen som hänför sig till fiskeövervakarens uppgifter. Dessa läroämnen kan gälla t.ex. grunderna

för god förvaltning och utbildning i säkerhetsfrågor. Utbildningen kan förslagsvis i sin helhet omfatta en studievecka (40 timmars arbetsinsats), som innefattar 1–3 kursdagar med obligatorisk närvaro och dessutom en del som deltagarna fullgör i form av studier via Internet. Det prov som ingår i utbildningen för fiskeövervakare anordnas enligt lagförslaget av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Det föreslås att man genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdar närmare bestämmelser om utbildningens längd och om omfattningen av och innehållet i de ovan nämnda läroämnena samt om provet, dess genomförande i praktiken och om kraven för avläggande av provet.

97 b §. Kort och signum för fiskeövervakare. Enligt lagförslaget ger närings-, trafik- och miljöcentralen ett fiskeövervakarkort och fiskeövervakarsignum till den som godkänts som fiskeövervakare. Bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeövervakarsignumet ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. För närvarande kan framför allt fiskeövervakarsignumet variera i hög grad, eftersom det saknas bestämmelser om utformningen av dem och inte heller finns riksomfattande anvisningar om signumet. Om det finns ett enhetligt kort som har fastställts i en förordning och dessutom ett enhetligt signum, innebär detta samtidigt att andra typer av signum inte är giltiga bevis på att en person är berättigad att sköta fiskeövervakningsuppdrag. I fortsättningen ska andra typer av signum inte få användas. I bruktagandet av fastställda signum förutsätter att myndigheterna ordnar med tillräcklig information, så att de som fiskar kan identifiera vem som har rätt att bedriva fiskeövervakning.

Kortet ska vara försett med åtminstone fiskeövervakarens foto och namn samt eventuellt med information om fiskeövervakarens verksamhetsområde och om vem som har bemyndigat honom eller henne. Fiskeövervakaren ska vid fiskeövervakningsuppdrag vara försedd med kortet och på begäran förete detta. Fiskeövervakarsignumet kan fästas vid klädedräkten, och det kan dessutom vid behov anbringas t.ex. på den vid övervakningen använda båtens sida och utrustning.

Fiskeövervakaren ska använda kortet och signumet när han eller hon utför fiskeövervakningsuppdrag, och det är endast fiskeövervakare i fiskeövervakningsuppdrag som får använda kort och signum.

97 c §. *Återkallande av godkännande som fiskeövervakare.* Enligt lagförslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralen återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren begär det.

Enligt den föreslagna 106 a § ska närings-, trafik- och miljöcentralerna utöva tillsyn över fiskeövervakarnas verksamhet. En fiskeövervakare som agerar i strid med sina skyldigheter enligt lagen om fiske kan ges en muntlig anmärkning. Om en muntlig anmärkning inte anses vara en tillräcklig påföljd, kan fiskeövervakaren ges en skriftlig varning. I samband med en varning kan övervakaren uppmanas att omedelbart korrigera sitt agerande.

Om fiskeövervakaren trots en skriftlig varning inte korregerar sitt agerande, utan upprepade gånger bryter mot bestämmelserna och föreskrifterna om fiskeövervakning eller fiske, kan närings-, trafik- och miljöcentralen återkalla godkännandet som fiskeövervakare. Ett villkor för återkallande är att en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd. Ett återkallande kan likaså göras om en överträdelse av engångsnatur av bestämmelserna om fiskeövervakning eller fiske är så betydande att en skriftlig varning inte är en tillräcklig påföljd. Ett återkallande förutsätter således inte under alla omständigheter att fiskeövervakaren tidigare har tilldelats en skriftlig varning för en förseelse. Ett exempel på en betydande förseelse kan vara att övervakaren gör sig skyldig till fiskebrott eller olovlig fångst. Om en övervakares straffrättsliga tjänsteansvar realiseras, uppstår situationen att en betydande förseelse har ägt rum. Följden av detta är att godkännandet måste återkallas. En överträdelse av bestämmelserna om fiske eller fiskeövervakning visar att fiskeövervakaren inte längre uppfyller de krav i behörighetsvillkoren som gäller redbarhet, tillförlitlighet och personliga egenskaper.

Om en persons godkännande som fiskeövervakare återkallas ska övervakaren lämna tillbaka fiskeövervakarkortet och fiskeövervakarsignumet till den närings-, trafik- och

miljöcentral som beslutat om återkallelsen. Kortet och signumet ska lämnas tillbaka inom en skälig tid som bestäms av centralen.

Återkallande av ett godkännande som fiskeövervakare ska kunna göras på tjänstens vägnar eller på begäran av t.ex. den aktör som har befullmäktigat fiskeövervakaren.

98 §. *Fiskeövervakares fullmakt och verksamhetsområde.* Det föreslås att innehållet i den gällande 98 § ändras helt och hållet. Det föreslås att man upphäver bestämmelsen i nuvarande 1 mom. som gäller polisens och fiskerimyndighetens skyldighet att, om enskild fiskerätt kränks, på begäran ge handräckning. Likaså föreslås att den bestämmelsen i nuvarande 2 mom. upphävs som gäller fiskeövervakares skyldighet att inom sitt verksamhetsområde på begäran bistå ägare av vattenområde eller innehavare av fiskerätt vid utredandet av förfarande som kränker dennes rätt. I lagen föreskrivs om de övervakande aktörernas fiskeövervakningsuppgift, och övervakaren ska därför, utan att det finns någon lagstadgad skyldighet att bistå, ingripa om det kan misstänkas att någons rätt kränks. Övervakningen utförs i huvudsak i form av oavlönat frivilligarbete på åtgärd av de fiskeövervakare som har godkänts i enlighet med 97 § och fått fullmakt för uppdraget. Förpliktelsen enligt den gällande lagen anses alltför sträng mot bakgrunden av att fiskeövervakning i regel inte utförs såsom huvudsakligt lönearbete. Polisen är på tjänstens vägnar även annars skyldig att vidta åtgärder med anledning av ett misstänkt brott.

I paragrafen föreslås att en fiskeövervakare som godkänts i enlighet med 97 § ska ha rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske endast i egen- skap av bemyndigad inom det område som angetts i en fullmakt som fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten har gett. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska inte längre ha rätt att bemyndiga en fiskeövervakare. I praktiken har myndigheten inte heller hittills nyttjat denna rätt att bemyndiga som den har enligt lagen.

En fiskeövervakare som har fullmakt av fiskeområdet ska enligt lagförslaget ha rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske inom hela fis-

keområdet, oberoende av om ett i 64 § avsett beslut har fattats om överföring av uppgifter till fiskeområdet. För precisering av det för närvarande oklara rättsläget är det nödvändigt att lagen innehåller ett särskilt omnämnande om de till området relaterade befogenheterna som övervakaren av ett fiskeområde har. Den gällande lagen har i vissa delar av landet tolkats så att en av fiskeområdet tillsatt övervakare inte har befogenhet inom privata vattenområden, om övervakaren inte har ett särskilt avtal som ingåtts mellan fiskeområdet och delägarlaget och genom vilket fiskeövervakningsuppdraget har delegerats. Det ordnande av fisket som avses i 64 § i lagen om fiske och den delegeringsmöjlighet som hänför sig därtill har således ansetts innefatta också fiskeövervakning. I den fiskeövervakningsverksamhet som bedrivs i praktiken har skillnaden i tolkningen av lagen därför lett till ovisshet när det gäller övervakarnas områdesrelaterade befogenheter. Fiskeområdet är den enda bemyndigande aktören som i princip inte är innehavare av fiskerätten och vars områdesrelaterade befogenhet täcker alla privata vattenområden inom fiskeområdet. För att en täckande fiskeövervakning ska kunna tryggas är det nödvändigt att övervakaren av ett fiskeområde har täckande behörighet. Detta är speciellt angeläget mot bakgrunden av att det föreslås att rätten till övervakning för vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt bör inskränkas i hög grad.

Enligt lagförslaget har också en fiskeövervakare som tillsatts av fiskeområdet motsvarande behörighet som andra fiskeövervakare när det gäller ett område i den bemyndigande aktörens, i detta fall fiskeområdets, besittning. Fiskeområdet kan fatta förvaltningsbeslut som gäller hela fiskeområdet. I fråga om fiskeområdets bestämmelser och föreskrifter bör en övervakare som fiskeområdet tillsatt ha full behörighet. Dessutom ska en övervakare som fiskeområdet bemyndigat också övervaka att de bestämmelser som delägarlaget har utfärdat följs.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet och innehavaren av fiskerätten meddela om innehållet i och giltighetstiden för fullmakten inom två månader från fullmaktens ikraftträ-

dande till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde fullmaktsgivarens område i huvudsak hör. Meddelandet om fullmakten, t.ex. ett protokollsutdrag, ska innehålla uppgifter om den bemyndigade fiskeövervakarens namn, kontaktuppgifter och hemkommun samt namnet på det vattenområde som avser fullmaktsgivarens verksamhetsområde och dessutom fastighetsbeteckningen eller någon annan beteckning för vattenområdet.

För att en fiskeövervakares befogenhet ska vara lagenlig förutsätts det att ett godkännandeförfarande enligt 97 § och en giltig fullmakt föreligger samtidigt. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska därför ha kontinuerlig och uppdaterad information om fullmakterna, innehållet i dem och eventuella förändringar i fullmakterna. Om fullmakten upphör att gälla tidigare än den ursprungliga giltighetstiden anger, ska fullmaktsgivaren anmäla detta till den myndighet som utövar tillsyn över fiskeövervakningsverksamheten.

99 §. Tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas granskningsrätt. Det föreslås att innehållet i 100 § 1 mom. i den gällande lagen flyttas över till en ny 99 §, och att man samtidigt preciserar tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas granskningsrätt.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska en myndighet som utövar tillsyn över fiske och en fiskeövervakare ha rätt att granska att fångstredskap och fångst i vatten eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. I lagförslaget har man slopat ordet 'skjul', eftersom ordet är inexact när det gäller att definiera ett granskningsobjekt. Å andra sidan har granskningsobjekten utökats med begreppet fångst. Fångst kan redan enligt den nuvarande lagen omhändertas. Med tanke på tillsynen över de bestämmelser och föreskrifter som gäller bl.a. minimimått och fridlysning av fisk är det viktigt att också fångsten kan granskas.

Den nuvarande lagens bestämmelse om myndigheters och fiskeövervakares rätt att granska en sådan persons förråd som håller till salu fisk eller kräftor föreslås få en modernare ordalydelse. Enligt lagförslaget ska myndigheterna ha rätt att också granska utrymmen där fisk och kräftor transporteras.

Myndigheternas rätt att granska transportutrymmen är nödvändig med tanke på vikten av att bestämmelserna om fiskeövervakning i enlighet med Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik ska följas.

Vidare föreslås att myndigheternas rätt att granska lagerutrymmen preciseras så, att granskningen inte får utsträckas till utrymmen som används för permanent boende, om detta inte är nödvändigt för att utreda de omständigheter som granskningen gäller och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett fiskebrott eller döljande av olovligt byte i enlighet med 48 a kap. 2 och 4 § i strafflagen (39/1889).

I 2 mom. föreskrivs om fiskeövervakares granskningsrätt. Fiskeövervakarnas granskningsrätt föreslås vara densamma som myndigheternas, med undantag av att övervakarna aldrig har rätt att granska utrymmen som används för permanent boende. En fiskeövervakare ska inte heller ha rätt att granska transport- och lagerutrymmen för fisk eller kräftor.

Det föreslås att bestämmelsen i 100 § 2 mom. i den nuvarande lagen slopas. Bestämmelsen gäller polismyndighetens eller fiskeövervakarens plikt att ta bort ett fiske-redskap, om redskapet olagligen har satts ut i en fiskled eller på annat vattenområde där utövande av fiskerätt är förbjudet eller inskränkt. Avsikten är att man vid omhändertagande ska agera i enlighet med bestämmelserna i föreslagna 100 och 102 §. Det är inte nödvändigt att i lagen föreskriva att omhändertagande sker på den personens bekostnad som har satt ut fångstredskapet.

Vidare upphävs den gällande bestämmelsen i 100 § 3 mom. som gäller myndighetens eller fiskeövervakarens skyldighet att förstöra ett förbjudet fångstredskap eller en del av sådant eller att göra redskapet obrukbart för fiske. Med tanke på rättssäkerheten för den som har satt ut fångstredskapet är bestämmelsen ifrågasatt. Den motsvarar inte den rådande uppfattningen om god myndighetsverksamhet och förvaltning, eftersom den förpliktar att förstöra annans egendom utan att parten hörs och utan ett lagakraftvunnet beslut. I praktiken avses en myndighet eller fiskeövervakare som upptäcker ett förbjudet

fångstredskap omhändertar redskapet i stället för att förstöra det.

I det föreslagna 3 mom. bestäms om tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt att granska om en person som bedriver fiske har rätt till fisket i fråga. Bl.a. de verifikat som visar att fiskeavgifterna till staten har betalats och de verifikat som visar att fiske-tillstånd av vattenområdets ägare eller den som innehar fiskerätten har betalats är exempel på intyg som anger fiskerätten. En innehavare av fiskerätt kan också hyra ut en fiskerätt eller ge någon annan tillstånd att utan eller mot vederlag nyttja innehavarens fiske-rätt. Den som bedriver fiske är i en fiskeövervakningssituation skyldig att kunna visa att han eller hon har rätt till fisket i fråga.

I 4 mom. bestäms om det meddelande som ska lämnas i fångstredskapet som bevis på utförd granskning. Ett sådant meddelande ska i mån av möjlighet fästas vid det granskade fångstredskapet. Fästande av meddelandet, som kan ha formen av ett märke, får dock inte medföra risk för att fångstredskapet skadas i t.ex. dåliga väderleksförhållanden.

100 §. Tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt till omhändertagande. Bestämmelserna om omhändertagande placeras för tydlighetens skull så att de följer efter varandra och utgör 100–102 § i lagen om fiske.

Innehållet i det föreslagna 1 mom. motsvarar i fråga om omhändertagande till stora delar 96 § 1 mom. i den gällande lagen. Enligt den gällande lagen är en övervakare alltid skyldig att utföra omhändertagande när det är fråga om olovligt fiske. I denna proposition föreslås att tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare ska ha rätt att omhändertar fångstredskap och fiskeredskap som använts vid fiske samt fångst. Med fiskeredskap avses också redskap för handredskapsfiske. Med fiskeredskap avses inte fordon som används för fiske och inte heller andra föremål som inte direkt ansluter sig till fisket. Omhändertagande kan anses ingripa i så pass hög grad i det egendomsskydd som tryggas med stöd av 15 § i grundlagen att de övervakare som avses i lagen om fiske bör ges prövningsrätt i fråga om inledande av åtgärder. Vid övervakningssituationerna bör man i praktiken dessutom beakta den i 96 a § nämnda propo-

tionalitetsprincipen samt bestämmelserna i 104 b och 104 c § om möjligheten att ge en anmärkning eller att avstå från en åtgärd.

Det föreslås att rätten till omhändertagande av en farkost som används för fiske utesluts. En båt eller annan farkost kan vara nödvändig med tanke på t.ex. yrkesutövning eller så kan den vara ekonomiskt värdefull. Denna nugällande rätt till omhändertagande kan anses ingripa alltför mycket i det egendomsskydd som tryggas med stöd av 15 § i grundlagen. Att omhänderta en farkost skulle också stå i strid med proportionalitetsprincipen, eftersom syftet med övervakningsfunktionen uppnås redan i och med att fångst- och fiskeredskap kan omhändertas. Å andra sidan innehåller lagen om fiske inte annars heller bestämmelser om farkoster som används för fiske, och farkosterna kan ju inte i sig användas som fångstredskap.

I paragrafen föreslås bestämmelser om de grunder med stöd av vilka en tillsynsmyndighet eller fiskeövervakare kan inleda omhändertagande av fångstredskap, fiskeredskap och fångst. Till omhändertagande berättigar de situationer där den som bedriver fångst överträder bestämmelser eller föreskrifter om fisketider, fångstredskap, antalet fångstredskap, fångstmetoder, föreskrivet minsta mått eller fridlysning, eller där fiske bedrivs utan fiskerätt eller så att fiskerätten uppenbarligen överskrids, eller där ett fångstredskap inte har märkts ut på det sätt som förutsätts i 33 §.

För att effektivisera konstaterandet av överträdelser som gäller föreskrivet minsta mått och fredningstider föreslås det att lagförslaget ska innefatta en striktare skyldighet att släppa fri sådan fisk som inte håller måttet och likaså sådan fisk som fångats under fredningstid eller med förbjudet fångstredskap eller förbjuden fiskemetod.

Enligt förslaget ska tillsynsmyndigheterna och fiskeövervakarna ha rätt att omhänderta ett fångstredskap, om det inte är försett med namnet på och kontaktuppgifterna för den som lagt ut redskapet eller om redskapet inte har ett märke som anger fiskerätten eller om redskapet inte har märkts ut på det sätt som föreskrivs i bestämmelserna om utmärkning av fångstredskap.

101 §. Rätt till granskning och omhändertagande för vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt. Enligt den gällande lagen har ägare av eller delägare i ett vattenområde eller innehavare av fiskerätt rätt till omhändertagande då någon ertappas med fiske i vatten där han eller hon inte har rätt att bedriva fångst eller då i fiskevatten påträffas fångstredskap som lagts ut där av någon annan än en till fiske berättigad person eller då någon uppenbarligen överskrider den fiskerätt som tillkommer honom eller henne, fiskar på förbjuden plats eller under förbjuden tid eller brukar förbjudet fångstredskap eller förbjuden fångstmetod. Enligt den gällande lagen har ägare av eller delägare i vattenområdet eller innehavare av fiskerätt rätt att på bar gärning omhänderta fångstredskap som använts vid sådant fiske samt fångsten, liksom även den båt eller annan farkost från vilken fångsten bedrivits.

De ovan beskrivna befogenheter som ägaren har kan betraktas som utövning av offentlig makt på ett sätt som innebär ingripande i det egendomsskydd som tryggas enligt grundlagen. Rätten att granska och omhänderta ansluter sig till skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter som innebär utövning av offentlig makt, och dessa uppgifter kan anförtros andra än myndigheter endast på de villkor som anges i 124 § i grundlagen. Avsikten med befogenheterna i fråga är att i huvudsak skydda ett mera generellt intresse, dvs. iakttagandet av bestämmelserna i lagen om fiske snarare än ägarnas rättsliga ställning.

Det föreslås att rätten till granskning och omhändertagande för vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt inskränks så att den närmast är en funktion som stödjer myndigheterna. I praktiken kräver övervakningen i de flesta situationer att övervakaren ska ha rätt att stoppa en båt som rör sig och att granska identiteten. Genom dessa rättigheter begränsas det skydd för privatlivet som tryggas med stöd av 10 § 1 mom. i grundlagen. Den bestämmelse i 124 § i grundlagen enligt vilken de grundläggande fri- och rättigheterna inte får äventyras, innebär i praktiken att sådana befogenheter inte får ges till privatpersoner utan krav på utbildning eller kompetens. Dessa personer kan

inte heller ges befogenheter att utföra sådan övervakning som förutsätter att de har kunskaper om fiskelagstiftningen och om tillämpningen av den i faktiska situationer. Det är problematiskt att tänka sig att privatpersoner skulle utföra sådana övervakningsåtgärder, eftersom personerna i fråga skulle bli tvungna att göra juridisk prövning i tolkningsbara frågor som gäller bedömning av lagenligheten. Rättssäkerheten för den som är föremål för övervakningen skulle i dessa fall antagligen inte tryggas som sig bör.

Till följd av de ovan relaterade grunderna har det föreslagits att i 89 § i lagförslaget bör slopas bestämmelsen om att ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten har rätt att begära att bevis över att fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift har betalats visas upp. Den gällande lagens innehåll om att innehavaren av fiskerätten har rätt att granska bevis över att fiskeavgifterna till staten har betalats har blivit problematisk när det gäller frågor i anslutning till just rätten att utreda en persons identitet. Bevisen över fiskeavgifterna till staten är personliga, och granskningen av dem förutsätter att granskaren har rätt att utreda identitet. Också den befrielse från fiskeavgift som gäller dem som inte har fyllt 18 år och dem som har fyllt 65 år förutsätter att identiteten utreds. Granskningsrätten enligt den gällande lagen är problematisk med tanke på fiskarens rättssäkerhet också därför att även en innehavare av fiskerätt ska vara kapabel att i en granskningssituation bevisa sitt ägande som anger fiskerätten. Någon sådan skyldighet föreskrivs dock inte i den gällande lagen, och visande av äganderätten i samband med en faktisk granskningssituation är därför antagligen problematisk.

Med undantag för vad som gäller fasta och stående fångstredskap har det föreslagits att rätten att granska tillståndsverifikat eller märken som anger fiskerätten begränsas till tillsynsmyndigheterna och fiskeövervakarna. Utöver granskningen av tillståndet för handredskapsfiske avses också granskningen av tillstånd som behövs för bl.a. trollingfiske från båt inte ingå i den granskningsrätt som vattenområdets ägare har. När man övervägde hur granskningsrätten skulle begränsas, konstaterades det att i lagen kunde ha skrivits

in rätt för vattenområdets ägare att granska annat än mete och pilkfiske eller fisketillståndet för den som bedriver i 8 § avsett handredskapsfiske. Granskningsrätten hade dock saknat faktiska effekter, eftersom genomförande av granskningen hade förutsatt att ägaren av vattenområdet också hade fått rätt att stoppa personer, vilket i sin tur hade varit omöjligt till följd av de ovan beskrivna kraven i 124 § i grundlagen. Granskningsrätt av ovan nämnt slag hade inte heller lett till annat än att man hade konstaterat den rådande situationen och sedan vid behov kallat en myndighet eller fiskeövervakare till platsen. Vattenområdets ägare hade också varit tvungen att vid behov bevisa sin granskningsrätt, dvs. styrka sin identitet och bevisa sitt ägande i fråga om exakt det aktuella vattenområdet. En granskningsrätt av ovan beskrivet slag hade fått ytterst liten praktisk betydelse, och behörighetsbestämmelsen hade blivit missvisande.

I denna proposition föreslås därför att det föreskrivs att vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt ska ha rätt att på sitt eget vattenområde eller ett vattenområde på vilket han eller hon har fiskerätt granska att ett fångstredskap på vattenområdet i fråga är försett med märken på det sätt som föreskrivs i 33 § 2 mom. De ovan nämnda aktörerna avses inte ha granskningsrätt i fråga om den övriga lagenligheten beträffande ett fångstredskap och inte heller i fråga om andra utmärkningsskyldigheter enligt 33 § 1 och 2 mom. än de som gäller tillstånd. Det bör observeras att ägarna till gemensamma vattenområden inte föreslås ha granskningsrätt, om ägarna inte har tagit i bruk systemet med märken som anger fiskerätten. Detta innebär således att t.ex. delägarna i delägarlag som inte har konstituerat sig inte föreslås ha den rätt till granskning och omhändertagande som avses i denna paragraf.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt ha rätt att omhänderta dels ett utlagt fångstredskap som inte är utmärkt med ett i 33 § 2 mom. föreskrivet märke som anger fiskerätten, dels fångsten i detta redskap. Avsikten är att vattenområdets ägare, delägare eller innehavare av fiskerätt i första hand ska utnyttja den hjälp som tillsynsmyndigheterna

eller fiskeövervakarna kan ge, dvs. att omhändertagande alltid skulle vara ett sekundärt förfaringsätt. Om fångstredskapets innehavare är närvarande vid granskningstidpunkten, ska han eller hon i första hand uppmanas att avlägsna ett redskap som saknar det märke som anger fiskerätten. Om fångstredskapets innehavare trots uppmaningen inte avlägsnar sitt fångstredskap, ska den s.k. ägarövervakaren försöka tillkalla en tillsynsmyndighet eller fiskeövervakare till platsen. Avsikten är att ett fångstredskap ska kunna omhändertas bara om hjälp inte finns att tillgå. En förutsättning för eget omhändertagande av ett fångstredskap är således att tillräcklig hjälp av en i 96 § avsedd myndighet inte finns att tillgå vid rätt tidpunkt. För att denna förutsättning ska uppfyllas, ska den som utför granskningen alltid före ett eventuellt omhändertagande försäkra sig om att det inte utan svårighet går att ordna hjälp till själva granskningssituationen.

102 §. Förfarande vid omhändertagande. Det föreslås att innehållet i paragrafen ändras så att man mer detaljerat än förut beskriver förfarandet vid omhändertagande av fångstredskap, fiskeredskap och fångst. Samtidigt slopas det förfarande med lösen som gällt omhändertagna redskap. Enligt den nuvarande lagen får den som omhändertagit fångstredskap behålla dem tills den som använt dem har betalat en lösen om vars storlek föreskrivs genom förordning. Det nuvarande förfarandet med betalande av lösen är föråldrat och därför föreslås att det slopas.

I det föreslagna 1 mom. föreskrivs om utmärkningen av ett omhändertaget fångstredskap i sådana situationer där innehavaren av redskapen inte själv är närvarande. På den plats där omhändertagandet ägt rum ska om möjligt lämnas uppgifter om den som utfört omhändertagandet och om platsen där godset förvaras. Uppgifterna kan lämnas med hjälp av antingen märken som fästs vid snören och flöten i de redskap som fiskaren lagt ut och som blir kvar på fångstplatsen eller märken som fästs vid ett separat ankrat flöte.

I 2 mom. föreskrivs om den anmälan om omhändertaget redskap som omedelbart ska göras till polisen. Det föreslås att den nuvarande bestämmelsen om att omhändertaget gods så snart som möjligt ska överlämnas till

polisen för förvaring kvarstår i lagen. Skyldigheten att vidarelämna gods avses dock inte gälla omhändertagande som utförts av gränsbevakningsväsendet, tullen eller Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare. Om överlämnande inte kan ske utan olägenhet, ska polisen bestämma hur och var ett omhändertaget fångstredskap eller fiskeredskap ska förvaras.

I 3 mom. föreskrivs att fångstredskap eller fiskeredskap som har omhändertagits utan dröjsmål ska återlämnas till redskapets innehavare, om förundersökning inte inleds. Fiskeredskap som har använts vid handredskapsfiske som avses i 8 § och som en tillsynsmyndighet eller fiskeövervakare har omhändertagit ska enligt lagförslaget omedelbart återlämnas, om bevis på att spöfiskeavgift och fiskevårdsavgift har betalats före den misstänkta överträdelsen visas upp inom sju dagar från omhändertagandet.

Fångst kan omhändertas antingen i samband med att fångstredskap eller fiskeredskap omhändertas eller i samband med sådant fiske, där fångsten har erhållits utan kränkning av en annans rätt, men med överträdelse av bestämmelser och föreskrifter om föreskrivet minsta mått, fångstmetoder, fångstredskap eller fridlysning. Enligt det föreslagna 4 mom. ska anmälan om omhändertagen fångst omedelbart göras till polisen, som bestämmer om fångsten ska släppas fri eller förvaras på ett ändamålsenligt sätt. Om det inte är nödvändigt att förvara fångst med tanke på verkställande av förundersökning eller om förvaring inte är möjlig utan oskäligt besvär, kan polisen bestämma att fångsten förstörs på det sätt som polisen anser lämpligt. Fisk eller kräftor som har omhändertagits ska i första hand släppas fria, förutsatt att de är i sådant skick att detta är möjligt. När det gäller att förvara eller förstöra fångst avses polisen ha rätt att avgöra saken.

Det har i praktiken sällan förekommit att man tillämpat bestämmelsen i 104 § och utrett om fångsten eller dess värde beroende på överträdesituationen tillkommer ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten eller staten. Bestämmelsen har knappast tillämpats i praktiken, och det föreslås därför att den slopas.

103 §. Försäljning av omhändertaget fångstredskap. Det föreslås att paragrafen ändras så att tiden för hur länge ett omhändertaget fångstredskap eller fiskeredskap förvaras innan redskapet eventuellt säljs ska förkortas från nuvarande tolv månader till sex månader. Förvarandet av fångstredskap sker i praktiken antingen i polisens besittning eller på ett av polisen bestämt sätt i en annan tillsynsmyndighets besittning eller hos en fiskeövervakare, ägare av eller delägare i ett vattenområde eller hos en innehavare av fiskerätt. I vissa situationer kan förvarandet av fångstredskap eller fiskeredskap bli problematiskt om t.ex. mängden fångstredskap är stor eller om redskapen medför lukt- och hygienproblem. I dessa fall är det ändamålsenligt att förkorta förvaringstiden.

Enligt lagförslaget ska skyldigheten att sälja fångst- eller fiskeredskap efter en viss förvaringstid koncentreras till polisen. Enligt den gällande lagen ska myndigheten sälja godset. I praktiken förefaller bestämmelsen dock att inte lämpa sig i fråga om andra myndigheter som bedriver fiskeövervakning än just polisen.

Vidare föreslås att den onödiga hänvisningen till 100 § 3 mom. som gäller myndighetens eller fiskeövervakarens skyldighet att förstöra ett förbjudet fångstredskap eller en del av sådant eller att göra redskapet obrukbart för fiske ska slopas.

104 §. Skyldighet att stanna och utredande av identitet. Det föreslås att innehållet i den gällande paragrafen ändras helt och hållet. Enligt lagförslaget ska en farkost som används för fiske omedelbart, när detta kan göras tryggt, stanna på ett tydligt iakttagbart stopptecken av en tillsynsmyndighet eller fiskeövervakare. Motsvarande skyldighet att stanna ingår inte i den nuvarande lagen. Med tanke på att övervakningen bör vara effektiv och funktionellt genomförbar i praktiken, är en bestämmelse om skyldigheten att stanna nödvändig. En stor del av fiskeövervakarnas och tillsynsmyndigheternas övervakningsuppdrag utförs ju till havs och till sjöss, och den fiskande personen som är föremål för övervakningen befinner sig i en båt eller någon annan farkost som används för fiske. Avsikten är dock inte att föreskriva om straff för den som underlåter att följa fiskeöverva-

karens eller tillsynsmyndighetens uppmaning att stanna. Det ska inte heller vara möjligt att använda maktmedel.

För att utreda den fiskande personens identitet ska, enligt lagförslaget, fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren ha rätt att få uppgift om personens namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt uppgift om på vilken plats personen är anträffbar. De behövliga uppgifterna om personens namn kan inbegripa också uppgifter om olika sätt på vilka ett namn med främmande ursprung skrivs i offentliga dokument som gäller personen i fråga. Skyldigheten att uppge var en person är anträffbar avser enligt detta lagförslag hans eller hennes bostadsadress eller, om det i ett enskilt fall finns behov av att träffa personen vid en viss tidpunkt, ska personen uppge var han eller hon befinner sig vid denna tidpunkt.

Rätten att utreda en persons identitet avses alltid hänföra sig till ett föreliggande, konkret fiskeövervakningsuppdrag. Utanför de konkreta övervakningsuppgifterna ska en fiskerimyndighet eller fiskeövervakare inte ha generell rätt att granska personuppgifter.

I den föreslagna paragrafen konstateras att bestämmelser om myndigheters rätt att utreda en persons identitet finns i polislagen, i gränsbevakningslagen och i tullagen.

104 a §. Föreläggande att förete bevis. I lagförslaget föreskrivs om tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt att uppmana en person som bedriver fiske- eller kräftfångst att inom sju dagar för polisen visa upp bevis över att han eller hon har betalat fiskevårdsavgift eller eventuell spöfiskeavgift, ifall personen är betalningsskyldig och inte vid övervakningssituationen kan visa upp det bevis som avses i 89 §. Det föreslås att uppmaningen ska ges i form av ett s.k. föreläggande att förete bevis. Bestämmelser om föreläggandet ingår i den föreslagna 104 a §. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om föreläggandet. Denna praxis har tillämpats redan tidigare, trots att den nuvarande lagen inte innehåller särskilda bestämmelser om föreläggande att förete bevis.

Genom det föreslagna föreläggandet att förete bevis förpliktas en fiskare som inte kan visa upp bevis över att fiskevårdsavgift eller

spöfiskeavgift har betalats att förete bevis för polisen inom sju dagar från föreläggandet. Föreläggandet att förete bevis är ett centralt förfarande genom vilket man vid tillståndsovervakningen kan ge kunden möjlighet att före eventuella påföljder visa upp sådana tillståndshandlingar som saknas. I lagförslaget har man också velat förtydliga fiskeövervakarens fullmakt att vid sidan av tillsynsmyndigheten ge föreläggande att förete bevis och velat förenhetliga de förfaranden som hänför sig till sådant föreläggande.

Bestämmelser om innehållet i föreläggande att förete bevis föreslås bli utfärdade genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Avsikten är att i ett föreläggande att förete bevis ska antecknas uppgifter som identifierar personen i fråga, uppgifter om händelsen samt vilka uppgifter och verifikat personen ska uppmanas att förete för polisen.

104 b §. Anmärkning. Enligt paragrafen kan fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren, om brottet är obetydligt med tanke på omständigheterna, utan att vidta några andra åtgärder ge den som gjort sig skyldig till gärningen en anmärkning. När det bedöms vilken gärning som kan anses obetydligt är det skäl att beakta arten av det intresse som skyddas genom bestämmelsen i fråga, den skada som åsamkats, skuldgraden och andra liknande faktorer. Genom bestämmelsen försöker man beakta riksdagens biträdande justitieombudsmans ställningstagande om att det i den nuvarande lagen om fiske saknas bestämmelser om möjligheten att avstå från en åtgärd eller att ge en anmärkning när en förseelse uppdagats. Samtidigt försöker man genom lagreformen betona iakttagandet av proportionalitetsprincipen.

I den föreslagna paragrafen konstateras att bestämmelser om myndigheters rätt att ge anmärkning finns i förundersökningslagen och i tullagen.

104 c §. Åtgärdseftergift. För att beakta riksdagens biträdande justitieombudsmans förslag och för att betona iakttagandet av proportionalitetsprincipen föreslås i lagen en helt ny bestämmelse om fiskerimyndighetens och fiskeövervakarens möjlighet att avstå från en åtgärd. Ibland kan det bedömas att en uppgift som en myndighet utför – och i detta fall också en offentlig förvaltningsuppgift

som en fiskeövervakare utför – kan orsaka större olägenhet än avsedd fördel. Ett slutförande av åtgärden kan i sådana situationer ha följder som är oskäliga med hänsyn till frågans betydelse, förseelsens art och det resultat som eftersträvas genom åtgärden. I fråga om oskäliga negativa följder som kan förutses, föreslås fiskerimyndigheterna och fiskeövervakarna inte bara ha rätt, utan också skyldighet att avstå från en åtgärd. Motsvarande bestämmelser finns i polislagen och gränsbevakningslagen.

104 d. Händelserapport. I det föreslagna 1 mom. bestäms om den anteckningsskyldighet – eller skyldighet att göra upp en händelserapport – som hänför sig till fiskeövervakarnas användning av befogenheter. Syftet med bestämmelsen är att trygga rättssäkerheten för parterna, i synnerhet för de personer som är föremål för åtgärder. Uppgifterna i händelserapporten ska enligt förslaget få användas bara för att säkerställa parternas rättssäkerhet och med tanke på myndighetstillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet. Skyldigheten att göra upp en händelserapport föreslås gälla omhändertagande enligt 100 §, anmärkning enligt 104 b § och åtgärdseftergift enligt 104 c §.

Eftersom den datamängd som uppstår genom händelserapporterna kan utgöra ett sådant personregister som avses i personuppgiftslagen (523/1999) är det nödvändigt att i paragrafen föreskriva om datainnehållet i händelserapporterna samt om användningsändamålet och förvaringstiden för uppgifterna i fråga. När förvaringstiden löpt ut ska uppgifterna förstöras.

Enligt 3 mom. ska fiskeövervakaren årligen ge in händelserapporten till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren. Både fiskeövervakaren och den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen ska förvara händelserapporterna ordnade på ett sådant sätt att de anmälningar som hänför sig till varje sådant verksamhetsområde som en fiskeövervakare har fått fullmakt att övervaka kan läggas fram utan dröjsmål.

På behandlingen av uppgifter som ingår i händelserapporterna och som samlats in vid fiskeövervakningen ska personuppgiftslagen tillämpas.

105 §. Förbud mot nyttjande av fiskerätt. Till paragrafen fogas en rubrik. Det är fråga om en teknisk ändring som inte påverkar innehållet i paragrafen.

106 §. Vite och hot om tvångsutförande. Till paragrafen fogas en rubrik. Det är fråga om en teknisk ändring som inte påverkar innehållet i paragrafen.

106 a §. Tillsynen över utbildningen för fiskeövervakare och över fiskeövervakarnas verksamhet. Det föreslås att till lagen fogas en bestämmelse om den allmänna tillsynen över och styrningen av fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare. Avsikten är att jord- och skogsbruksministeriet i egenskap av högsta myndighet ska svara för den riksomfattande styrningen av fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare, och att ministeriet vid behov utfärdar närmare bestämmelser om de krav som ska ställas på utbildningen.

Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralerna inom sitt verksamhetsområde svara för tillsynen över fiskeövervakarna och över utbildningen för fiskeövervakare. Närings-, trafik- och miljöcentralerna föreslås bevilja godkännandena som fiskeövervakare, och centralerna ska också vara den myndigheten som svarar för återkallande av dessa godkännanden. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska enligt lagförslaget också anordna det prov som enligt 97 a § ingår i utbildningen för fiskeövervakare.

Enligt det föreslagna 2 mom. ska jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna ha rätt att av fiskeövervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid tillsynen över dessa aktörers verksamhet i fråga om utförandet av fiskeövervakningsuppdraget och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare. I praktiken innebär detta att fiskeövervakarna årligen ska lämna in de centrala uppgifterna om de utförda fiskeövervakningsuppdragen till den närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren. Också den som ordnar utbildning för fiskeövervakare ska på begäran tillstålla jord- och skogsbruksministeriet de centrala uppgifter om utbildningen som ministeriet begär och som behövs vid tillsynen över utbildningsarrangörens verksamhet. På

behandlingen av personuppgifter som har samlats in vid fiskeövervakningen och vid myndighetstillsynen över utbildningen för fiskeövervakare tillämpas personuppgiftslagen (523/1999).

14 kap.

Straffbestämmelser

108 §. Fiskeförseelse. Det föreslås att till 1 mom. 3 punkten fogas en bestämmelse om att det är straffbart att fiska i strid med en begränsning som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b §. Riksdagens svar (RSv 106/2010 rd) på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om fiske (RP 29/2010 rd) innehöll ett uttalande, enligt vilket riksdagen förutsätter att man vid tillsynen av fiskelagens bestämmelser om tillsyn och straff med det snaraste kompletterar lagen med möjliga bestämmelser om påföljder för brott mot avtal om skydd av saimenvikaren. Enligt 37 b § i lagen om fiske får närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax och ägaren till ett vattenområde eller innehavaren av en särskild rättighet till ett vattenområde ingå ett avtal om att begränsa och förbjuda fiske i ett visst vattenområde för att saimenvikarstammen ska förbli livskraftig och för att en gynnsam bevarandestatus ska nås för saimenvikaren.

I de ovan avsedda avtalen förbinder sig delägarlagen att sätta de överenskomna fiskebegränsningarna i kraft på ett giltigt sätt. Enligt 5 och 48 § i lagen om fiske har delägarlagen rätt att bestämma om fisket, om inte denna rätt har överlåtits till annan eller om inte annat föreskrivs i lagen om fiske. Delägarlagen ska, om något ärende inte hör till fiskeområdesförvaltningen eller en myndighet, ordna fisket med beaktande av bl.a. 1 §, enligt vilken sådana åtgärder bör undvikas som kan inverka skadligt eller menligt på naturen och dess jämvikt. Utifrån ovan beskrivna behövrighet ställer delägarlagen i enlighet med systemet i den nuvarande lagen om fiske olika slags fiskebegränsningar för sina egna områden. Besluten om begränsningar fattas i enlighet med lagen om samfälligheter vid delägarstämman, och begränsningarna skrivs in i delägarlagets stadgar.

Trots att en överträdelse av ett delägarlags fiskebegränsning i syfte att skydda saimenvikaren är straffbar redan med stöd av 108 § 1 mom. 1 punkten i den nuvarande lagen om fiske, har det ansetts att en särskild bestämmelse behövs om straffbarhet vid överträdelse av förbud och begränsningar som satts för verkställande av ett skyddsavtal.

Eftersom de ovan avsedda förbuden och begränsningarna är en följd av behovet av att skydda den synnerligen hotade saimenvikaren, kan det anses att man med en fiskeförseelse som hade begåtts genom fiske i strid med förbud och begränsningar som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b § alltid hade kränkt i första hand ett allmänt intresse. Därför bör 112 § i lagen om fiske i framtiden tolkas så att de ovan nämnda fiskeförseelserna alltid ska betraktas som handlingar som faller under allmänt åtal, i fråga om vilka åklagaren har allmän rätt att väcka åtal oberoende av målsägandens vilja.

Eftersom det föreslås att i 33 § i lagen ska föreskrivas om skyldigheten att märka ut fångstredskap, föreslås det i en ny 9 punkt att den som försummat denna skyldighet ska dömas för fiskeförseelse. Dessutom föreslås att det enligt en ny 10 punkt ska vara straffbart att försumma den skyldighet att släppa tillbaka fisk i vattnet som föreskrivs i 36 §. Kriminaliseringarna är nödvändiga för att den förpliktande karaktären av de nya skyldigheter som föreskrivs för personer som bedriver fiske ska stärkas. Genom utmärkningen av fångstredskap avser man framför allt att främja tryggheten i vattentrafiken. Syftet med skyldigheten att släppa tillbaka fisk är att främja fiskens reproduktion på naturlig väg.

1.2 Lagen om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske

En ändring av 108 § i den gällande lagen om fiske ska enligt vad som anges i lag (773/2010) träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom lag. Ändringen i fråga hänför sig till lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Eftersom sanktionering av fiske som bedrivs i strid med en begränsning som

satts för verkställande av skyddsavtal för i synnerhet saimenvikaren borde fås i kraft och kvarstå i kraft före nästa fiskeperiod, är det nödvändigt att ändra 108 §, som ändrats också genom lag 773/2010.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 april 2011. Den planerade tidpunkten för ikraftträdandet baserar sig på en strävan att i enlighet med den föreslagna ändringen i 108 § 1 mom. 3 punkten säkerställa de straffrättsliga påföljderna i fråga om brott mot avtal om skydd av saimenvikaren.

Eftersom lagförslaget innehåller helt nya arrangemang när det gäller utbildningen för och godkännandet av personer som fiskeövervakare anses det nödvändigt att en tillräckligt lång övergångsperiod reserveras för skapandet av ett utbildningssystem. Det föreslås därför att 97 §, 97 a §, 97 b § och 97 c § ska träda i kraft först tre år efter lagens ikraftträdande. Avsikten är att det godkännande av fiskeövervakare som avses i 97 § i lagen om fiske (286/1982) ska förbli i kraft under övergångsperioden. Åtgärder som krävs för verkställigheten av lagen får vidtas innan lagen träder i kraft.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Fisketillsynen och fiskeövervakningen är till sin natur fullgörande av en offentlig förvaltningsuppgift. Enligt lagförslaget utförs tillsynen och övervakningen också i fortsättningen av dels myndigheter, dels fiskeöver-

vakare som är privatpersoner. Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtrös andra än myndigheter endast om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna. Mot bakgrunden av att vattenområdena i Finland är många till antalet och stora till arealen, kan man konstatera att det finns behov av ett system med tillräckligt täckande fiskeövervakning. Till följd av resursfrågorna inom statsförvaltningen och genomförandet av produktivitetsprogrammet är det alltså mest ändamålsenligt att ombesörja den lokala fiskeövervakningen med i första hand fiskeövervakarnas insatser. Därmed finns det fortfarande ett motiverat behov av befogenheter för fiskeövervakarnas del.

Anförtroendet av offentliga förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter får inte äventyra de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Bestämmelsen uttrycker att det är förbjudet att äventyra tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna. Bestämmelsen förutsätter att iakttagandet av kraven på rättssäkerhet och god förvaltning garanteras genom bestämmelser på lagnivå. Utgångspunkten är att tillgodoseendet av individens grundläggande fri- och rättigheter inte får påverkas av på vilket sätt skötseln av de offentliga uppgifterna är ordnad.

Grundlagsutskottet har i flera utlåtanden behandlat anförtroendet av förvaltningsuppgifter till andra än myndigheter (GrUU 20/2002 rd, GrUU 40/2002 rd, GrUU 42/2005 rd, GrUU 47/2005 rd, GrUU 46/2005 rd och GrUU 55/2005 rd, GrUU 10/2006 rd). Utskottet har i sina utlåtanden betonat att tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kraven på god förvaltning förutsätter exakt reglering av befogenheterna samt generellt sett exakta och annars ändamålsenliga bestämmelser.

Grundlagsutskottet har fäst vikt vid de procedurrella grundläggande fri- och rättigheter som är kännetecknande för framför allt rättssäkerhet och god förvaltning och som i många fall regleras i bl.a. de allmänna förvaltningslagarna. Det är angeläget att vilken som helst av de materiella grundrättigheterna, t.ex. skyddet för privatlivet, tryggas vid sidan av de procedurella rättigheterna.

Grundlagsutskottet har i detta syfte understrukit betydelsen av att den som sköter offentliga förvaltningsuppgifter ska vara utbildad för ändamålet och sakkunnig, samt att den offentliga tillsynen över dessa personer ska vara adekvat.

I lagförslaget ingår en hänvisningsbestämmelse till de allmänna förvaltningslagarna och till fiskeövervakarnas straffrättsliga tjänsteansvar. Dessa ska, också om det inte uttryckligen nämns, tillämpas på privata aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Hänvisningen har dock ansetts nödvändig med tanke på orsaker som hänför sig till vikten av information och tydliga bestämmelser.

I syfte att trygga rättssäkerhet och god förvaltning föreslås 96 a § innehålla bestämmelser om principerna för tillsyn och övervakning. Genom den skyldighet som markerar proportionalitetsprincipen försöker man styra fiskeövervakarnas förfarande och prövning, för att därmed förbättra kundernas rättssäkerhet redan på förhand.

Fiskeövervakningen är sådan utövning av offentlig makt som hör till området för s.k. faktisk förvaltningsverksamhet. Bl.a. omhändertagande av fångst och fångstredskap är exempel på utövning av faktisk offentlig makt. Vid fiskeövervakningen fattas dock inte förvaltningsbeslut som omfattas av rätten att söka ändring. Av den orsaken har man kopplat andra rättssäkerhetsmekanismer till fiskeövervakarnas verksamhet.

Man har försökt tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och kraven på god förvaltning med hjälp av generellt sett exakta och annars ändamålsenliga bestämmelser och genom att sträva efter att ha fiskeövervakare som, inom ramen för tjänsteansvar och offentlig tillsyn, är lämpliga och kompetenta.

I fråga om fiskeövervakarnas befogenheter föreslås exakta och noga avgränsade bestämmelser. Bl.a. har granskningsrätten avgränsats så att fiskeövervakaren aldrig får utsträcka granskningen till utrymmen som omfattas av hemfriden. För att betona att övervakningen ska vara genomblickbar och offentligt tillförlitlig föreslås det att fiskeövervakaren ska ha skyldighet att på det ställe han eller hon granskat lämna information om

sitt namn och sina kontaktuppgifter. Beträffande situationer som ger rätt till omhändertagande föreslås bestämmelser på lagnivå. Förfarandet vid omhändertagande innebär enligt lagförslaget att fiskeövervakaren omedelbart ska anmäla omhändertagandet till polisen och överlämna det omhändertagna godset till polisen.

Den bestämmelse om egendomsskydd som finns i 15 § 1 mom. i grundlagen skyddar, enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis, inte egendom som en person har förvärvat genom brott eller som har anknytning till personens brottsliga verksamhet (GrUU 53/2006 rd, GrUU 33/2000 rd). Grundlagsutskottet har i sina bedömningar också beaktat det proportionalitetskrav som anknyter till egendomsskyddet, och utskottet har ansett det relevant att det gods som den begränsande åtgärden gäller är av obetydligt värde. Nyttjande av rätten att omhänderta kan anses uppfylla proportionalitetskravet med beaktande av dels att omhändertagandet är av tillfällig natur och endast i liten grad begränsar rätten att använda egendomen, dels att preciseringar görs i förfarandet vid omhändertagande och att det omhändertagna godset i allmänhet är av obetydligt värde.

För fiskeövervakarna föreslås också nya befogenheter och skyldigheter. Den skyldighet att stanna och det utredandet av identitet som föreslås ingå i övervakningen är i praktiken nödvändiga för att fiskeövervakningen ska gå att genomföra. I propositionen föreslås också en bestämmelse om rätten att ge sådant föreläggande att förete bevis, genom vilket kunden förpliktas att för polisen inom sju dagar visa upp bevis över att fiskeavgifterna till staten har betalats. För tillämpning av proportionalitetsprincipen föreslås övervakaren ha rätt att på vissa i lagen angivna villkor också ge den person som övervakningen gäller en anmärkning eller att avstå från en åtgärd.

Avsikten är att rättssäkerheten på förhand ska stärkas genom bestämmelser om utbildning för fiskeövervakarna och om behörighetsvillkor och förfarandet för godkännande av fiskeövervakare. Enligt förslaget frångår man helt och hållet bestämmelsen i den nuvarande lagen, enligt vilken en ed ska avläggas eller en försäkran avges. Den som är

verksam som fiskeövervakare ska på förhand godkännas av en myndighet. Som fiskeövervakare kan enligt lagförslaget godkännas den som har rättshandlingsförmåga, som är känd för redbarhet och tillförlitlighet och som är lämplig för uppgiften och har genomgått utbildning för fiskeövervakare. Det är närings-, trafik- och miljöcentralen som bedömer om villkoren uppfylls och som fattar beslut om godkännande. Utbildningen för fiskeövervakare ska ge övervakaren bl.a. tillräcklig kännedom om fiskelagstiftningen och kännedom om grunderna för god förvaltning samt övriga kunskaper m.m. som övervakningsuppdraget förutsätter.

Avsikten är att rättssäkerheten i efterhand ska tillgodoses genom myndighetstillsyn som verkställs av jord- och skogsbruksministeriet och närings-, trafik- och miljöcentralerna. För att tillsynen ska vara effektiv föreslås bestämmelser enligt vilka centralerna ska ha möjlighet att ge fiskeövervakaren en muntlig anmärkning, skriftlig varning och att i sista hand återkalla ett godkännande som fiskeövervakare.

För att den offentliga myndighetstillsynen ska vara möjlig föreskrivs det i enlighet med lagförslaget att fiskeövervakarna ska ge en detaljerad händelserapport om de situationer som har lett till att övervakaren har utnyttjat sina befogenheter. Rapporterna ska ges in till närings-, trafik- och miljöcentralerna. De myndigheter som utövar tillsyn över fiskeövervakarna föreslås ha rätt att av övervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid övervakningen av dessa aktörers verksamhet när det gäller utförandet av fiskeövervakningsuppgifter och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare.

Rättssäkerheten i efterhand och tillsynen kompletteras dessutom av systemet med förvaltningsklagan. Fiskeövervakarna hör också direkt med stöd av 118 och 119 § i grundlagen till området för den laglighetskontroll som de högsta laglighetsövervakarna utför.

För tillgodoseende av fiskeövervakarnas rättssäkerhet ska övervakarna ha rätt att i fråga om det avgörande som hänför sig till det prov som ingår i utbildningen söka rättelse hos den närings-, trafik- och miljöcentral som ordnat provet. I beslut som gäller rättel-

seyrkande och i beslut som gäller återkallande av godkännande som fiskeövervakare, får ändring sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som föreskrivs i 123 § 3 mom. i lagen om fiske.

I lagförslaget ingår en bestämmelse om den rätt till granskning och omhändertagande som vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt avses ha. Man har i förslaget strävat efter att de nämnda aktörerna ska ges snävt formulerade befogenheter. För att de som äger vattenområden ska ha möjlighet att övervaka hur deras egendom används, anses det att begränsade på lag baserade befogenheter tills vidare behövs också i fortsättningen. Befogenheterna och begränsningarna i fråga om dem beskrivs närmare i detaljmotiveringen.

Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt inte ges till andra än myndigheter. I grundlagsutskottets praxis har som sådan betydande utövning av offentlig makt som avses i 124 § i grundlagen ansetts en på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller på något annat betydande sätt ingripa i en individs grundläggande fri- och rättigheter. Det förutsätts att befogenheterna står i proportion till uppgiften i fråga. Om fiskeövervakarna använder sådana befogenheter som beskrivs ovan, innebär detta inte betydande utövning av offentlig makt, utan de föreslagna befogenheterna kan anses stå i proportion till fiskeövervakarnas uppdrag.

Enligt 80 § i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd (GrUU 61/2002 rd, GrUU 16/2003 rd, GrUU 25/2005 rd, GrUU 47/2006 rd, GrUU 16/2009 rd) krävt att bemyndiganden att utfärda förordning och delegera lagstiftningsbehörighet ska vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Av en lag ska klart framgå vad som ska regleras genom förordning. Utskottet har ansett det vara möjligt att föreskriva om bemyndiganden att utfärda förordning t.ex. när det gäller detaljer av teknisk natur som anknyter till ordnandet av system som regleras på lagnivå.

Lagförslaget innehåller bestämmelser om bemyndigande att genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda bestämmelser om den utbildning som krävs för godkännande av en person som fiskeövervakare och om det prov som ska avläggas. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas, enligt lagförslaget, likaså närmare bestämmelser om utmärkningen av fångstredskap, innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeövervakarsignumet samt om innehållet i föreläggande att förete bevis.

Eftersom lagförslaget innehåller helt nya bestämmelser om utbildning och avläggande av ett nytt prov, är det nödvändigt att jord- och skogsbruksministeriet i den nya situationen har möjlighet att utfärda närmare bestämmelser om det tilltänkta utbildningssystemet. De föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning avses gälla sådana bestämmelser med begränsat innehåll och av teknisk natur som närmast hänför sig till endast ett förvaltningsområde. En delegering av de föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning till jord- och skogsbruksministeriet kan anses ha endast liten samhällelig betydelse.

Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter ska enligt 10 § i grundlagen utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har i många utlåtanden (GrUU 19/2005 rd, GrUU 25/2005 rd, GrUU 3/2009 rd) behandlat skyddet för personuppgifter. Utskottet har i sina utlåtanden betonat vikten av att de enskilda bestämmelserna i lagen är exakta. Det är viktigt att reglera åtminstone syftet med registreringen, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet, och förvaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättssäkerhet. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara uttömmande och detaljerad. Det föreslagna förfarandet innebär att för både tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas del uppkommer dokumentregister som innehåller personuppgifter och på vilka personuppgiftslagen (523/1999) ska tillämpas. Grundlagsutskottet har behandlat händelserapporter av motsvarande slag i sitt utlåtande GrUU 28/2001 rd.

På ovan anförda grunder anses det att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande begärs i ärendet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslagar:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om fiske (286/1982) 33, 36 och 89 §, rubriken för 13 kap, 96—106 § och 108 § 1 mom., av dem 89 § sådan den lyder i lag 1045/1996, 96 § sådan den lyder i lagarna 493/1997 och 590/2005, 97 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1462/2009, 98 och 102 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 493/1997, 101 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 590/2005, 104 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 877/2001, 108 § 1 mom. sådant det lyder i lag 518/2002, samt

fogas till lagen nya 96 a och 96 b §, 97 a—97 c §, 104 a—104 d § och 106 a § som följer:

33 §

Fasta och stående fångstredskap som har lagts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas i vattendraget.

Fångstredskap som avses i 1 mom. ska dessutom vara försedda med namnet på och kontaktuppgifterna för den som lagt ut redskapet samt med ett märke som anger fiskerätten. Dessa ska kunna observeras utan att man behöver lyfta upp fångstredskapet ur vattnet. Med avvikelse från det ovan föreskrivna behöver ett märke som anger fiskerätten inte fästas vid fångstredskapen inom sådana områden där ägaren av fiskerätten inte har tagit i bruk systemet med märken som anger fiskerätten.

Närmare bestämmelser om utmärkningen av fångstredskap utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

36 §

Fisk eller kräfta som inte fyller föreskrivna minsta mått ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet levande eller död.

Fisk eller kräfta som fyller måttet ska släppas tillbaka i vattnet levande eller död, om fisken är fångad

- 1) under fredningstid,
- 2) med förbjudet fångstredskap, eller
- 3) med förbjuden fiskemetod.

89 §

Bevis över att fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift har betalats ska medföras vid fiske och på begäran visas upp för en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 96 §.

13 kap.

Fisketillsyn och fiskeövervakning

96 §

Tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare

Polisen, gränsbevakningsväsendet, fiskerimyndigheterna och de enligt 97 § godkända fiskeövervakarna med fullmakt enligt 98 § ska övervaka att bestämmelserna och föreskrifterna om fiske följs. I vatten vid riksgränsen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon utför också tullen denna övervakning. I fråga om fiskeövervakningen på statens vattenområden som är i Forststyrelsens besittning föreskrivs dessutom i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005).

En fiskeövervakare som avses i 1 mom. är dock inte behörig att övervaka efterlevnaden av gemenskapslagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik eller av lagen om verkställighet av Europeiska ge-

menskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

96 a §

Principerna för tillsyn och övervakning

Uppdrag eller åtgärder som ingår i fiskeövervakningen får inte medföra större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att fiskeövervakningen ska kunna utföras. Uppdragen eller åtgärderna ska vara motiverade i förhållande till det mål som eftersträvas med övervakningen och till hur bråds-kande övervakningen är samt till omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

96 b §

Fiskeövervakares tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en fiskeövervakare när han eller hon sköter i denna lag föreskrivna fiskeövervakningsuppdrag. I fiskeövervakningsdraget ska förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, språklagen och samisk språklag (1086/2003) iakttas. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

97 §

Behörighetsvillkor för och godkännande som fiskeövervakare

Som fiskeövervakare godkänns den som

- 1) har rättshandlingsförmåga,
- 2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften, och
- 3) med godkänt resultat har genomgått i 97 a § föreskriven utbildning för fiskeövervakare och avlagt det prov som ingår i utbildningen.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör godkänner på ansökan en person som fiskeövervakare. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan ett beslut om

godkännande fattas begära ett utlåtande av polisen om den i 1 mom. 2 punkten avsedda personens lämplighet att vara fiskeövervakare. Godkännandet är i kraft högst tio år.

En person som blivit godkänd som fiskeövervakare kan ansöka om förnyat godkännande tidigast ett år innan godkännandet upphör att gälla eller inom ett år från upphörandet. Godkännandet kan förnyas om sökanden har avlagt det i 97 a § avsedda provet för fiskeövervakare under den ovan nämnda perioden och uppfyller de krav som anges i 1 mom. 1 och 2 punkten.

97 a §

Utbildningen för fiskeövervakare

Utbildningen för fiskeövervakare ska ge den som deltar i utbildningen tillräcklig kännedom om fiskelagstiftningen och kännedom om grunderna för god förvaltning samt de övriga kunskaper och färdigheter som fiskeövervakningsuppdraget förutsätter.

Det prov som ingår i utbildningen för fiskeövervakare anordnas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I avgöranden som gäller provet kan rättelse sökas hos centralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Närmare bestämmelser om innehållet i utbildningen för fiskeövervakare och om det därtill hörande provet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

97 b §

Kort och signum för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ger ett fiskeövervakarkort och fiskeövervakarsignum till den som godkänts som fiskeövervakare. Fiskeövervakaren ska vid fiskeövervakningsuppdrag ha med sig kortet och en fullmakt som avses i 98 §, och han ska på begäran visa upp dessa. Vid fiskeövervakningsuppdrag ska fiskeövervakaren dessutom använda ett fiskeövervakarsignum.

Bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeöver-

vakarsignumet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

97 c §

Återkallande av godkännande som fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren begär det.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, ifall en muntlig anmärkning inte anses vara en tillräcklig påföljd, ge en skriftlig varning till en fiskeövervakare som handlat i strid med sina skyldigheter enligt denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla godkännandet som fiskeövervakare, om han eller hon inte längre uppfyller de i 97 § 1 mom. föreskrivna behörighetsvillkoren eller i väsentlig grad eller upprepade gånger bryter mot bestämmelserna och föreskrifterna om fiskeövervakning eller fiske och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

En fiskeövervakare vars godkännande har återkallats ska lämna tillbaka det i 97 b § avsedda kortet och signumet för fiskeövervakare till den närings-, trafik- och miljöcentral som beslutat om återkallelsen. Kortet och signumet ska lämnas tillbaka inom en skälig tid som bestäms av centralen.

98 §

Fiskeövervakares fullmakt och verksamhetsområde

En fiskeövervakare som godkänts i enlighet med 97 § har rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske endast i egenskap av bemyndigad inom det område som angetts i en fullmakt som fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten har gett. En fiskeövervakare som har fullmakt av fiskeområdet har rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske inom hela fiskeområdet, oberoende av

om ett i 64 § avsett beslut har fattats om överföring av uppgifter till fiskeområdet.

Fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet och innehavaren av fiskerätten ska inom två månader från fullmaktens ikraftträdande lämna ett meddelande om innehållet i och giltighetstiden för fullmakten till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde fullmaktsgivarens område i huvudsak hör. Om fullmakten upphör att gälla tidigare än den ursprungliga giltighetstiden anger, ska närings-, trafik- och miljöcentralen omedelbart underrättas om detta.

99 §

Tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas granskningsrätt

En i 96 § nämnd myndighet har rätt att granska att fångstredskap och fångst i vattnet eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. I 96 § nämnda myndigheter har även rätt att granska transport- och lagerutrymmen där man förvarar fisk eller kräftor. Granskningen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för permanent boende, om detta inte är nödvändigt för att utreda de omständigheter som granskningen gäller och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett brott som avses i 48 a kap. 2 eller 4 § i strafflagen (39/1889).

En fiskeövervakare har rätt att granska att fångstredskap och fångst i vattnet eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. Granskning får dock inte utföras i utrymmen som används för permanent boende.

En myndighet som nämns i 96 § och fiskeövervakarna har rätt att granska om en person som bedriver fiske har rätt till fisket i fråga.

Det granskade fångstredskapet ska förses med uppgift om granskarens namn och med dennes kontaktuppgifter.

100 §

Tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt till omhändertagande

Myndigheter som avses i 96 § och fiskeövervakare har rätt att omhänderta fångstredskap och fiskeredskap som använts vid fiske samt fångsten, om

1) bestämmelser eller föreskrifter om fisketider, fångstredskap, antalet fångstredskap, fångstmetoder, föreskrivet minsta mått eller fridlysning överträds,

2) fiske bedrivs utan fiskerätt eller så att fiskerätten uppenbarligen överskrids, eller

3) ett fångstredskap inte har märkts ut på det sätt som förutsatts i 33 §.

101 §

Rätt till granskning och omhändertagande för vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt

Vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt har rätt att granska att fångstredskap på det sätt som föreskrivs i 33 § 2 mom. är försedda med märken som anger fiskerätten.

Vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt har rätt att omhänderta dels ett utlagt fångstredskap som inte är utmärkt med ett i 33 § 2 mom. föreskrivet märke som anger fiskerätten, dels fångsten i detta redskap, förutsatt att ägaren av fångstredskapet inte påträffas eller inte, trots en uppmaning, avlägsnar detta och då tillräcklig hjälp av en i 96 § avsedd myndighet inte finns att tillgå vid rätt tidpunkt.

102 §

Förfarande vid omhändertagande

På den plats där fångstredskap, fiskeredskap och fångst har omhändertagits med stöd av 100 § eller 101 § 2 mom. ska, ifall innehavaren av dessa inte är närvarande vid omhändertagandet, om möjligt lämnas uppgifter om den som utfört omhändertagandet och om

platsen där fångst- eller fiske redskapet förvaras.

Anmälan om ett omhändertaget fångstredskap eller fiskeredskap ska omedelbart göras till polisen och redskapet så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Kan överlämnande inte ske utan svårighet, ska meddelande om redskapet och den plats där det förvaras lämnas till polisen, som bestämmer hur godset ska förvaras.

Fångstredskap eller fiskeredskap som har omhändertagits ska utan dröjsmål återlämnas till redskapets innehavare, om förundersökning inte inleds. Fiskeredskap som har använts vid handredskapsfiske som avses i 8 § ska dock omedelbart återlämnas, om bevis på betald spöfiskeavgift visas upp inom sju dagar från omhändertagandet.

Anmälan om omhändertagen fångst ska omedelbart göras till polisen, som bestämmer om fångsten ska släppas fri, förvaras på ett ändamålsenligt sätt eller, om förvaring inte är möjlig utan oskäligt besvär, förstöras.

Anmälningsskyldigheten och överlåtelse-skyldigheten enligt 2 och 4 mom. gäller inte gränsbevakningsväsendet, tullen och Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare.

103 §

Försäljning av omhändertaget fångstredskap

Framgår det inte inom sex månader vem som är ägare till ett fångstredskap eller fiskeredskap som omhändertagits, ska polisen sälja redskapet och redovisa de influtna medlen till staten.

104 §

Skyldighet att stanna och utredande av identitet

En farkost som används för fiske ska omedelbart, när detta kan göras tryggt, stanna på ett tydligt iakttagbart stopptecken av en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 96 §.

Den som bedriver fångst ska för övervakningsuppdraget till fiskerimyndigheten eller

fiskeövervakaren lämna uppgift om namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt kontaktuppgifter.

104 a §

Föreläggande att förete bevis

En i 96 § nämnd myndighet eller en fiskeövervakare kan ge en person som bedriver fiske- eller kräftfångst föreläggande att förete bevis, om personen i fråga inte i enlighet med 89 § kan visa upp bevis över att föreskriven avgift har betalats.

Genom föreläggandet att förete bevis förpliktas den i 1 mom. avsedda personen att förete bevis för polisen inom sju dagar från föreläggandet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om innehållet i föreläggande att förete bevis.

104 b §

Anmärkning

Om brottet mot bestämmelserna om fiske är obetydligt med tanke på omständigheterna, kan fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren, utan att vidta några andra åtgärder, ge den som gjort sig skyldig till gärningen en anmärkning.

104 c §

Åtgärdseftergift

Fiskerimyndigheten och fiskeövervakaren kan avstå från en åtgärd som föreskrivs i detta kapitel, om slutförandet av åtgärden kan medföra följder som är oskäligen med hänsyn till frågans betydelse, förseelsens art och det resultat som eftersträvas genom åtgärden.

104 d §

Händelserapport

Fiskeövervakaren ska ge en händelserapport om omhändertagande enligt 100 §, anmärkning enligt 104 b § och åtgärdseftergift enligt 104 c §. Uppgifterna i händelserapporten får användas bara för att säkerställa parternas rättssäkerhet och med tanke på tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Följande uppgifter ska antecknas i en händelserapport som avses i 1 mom.:

- 1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter samt kontaktuppgifter beträffande dem som är föremål för åtgärderna,
- 2) den misstänkta förseelse som man försöker utreda genom den vidtagna åtgärden,
- 3) åtgärdens art,
- 4) en förteckning över det som har omhändertagits,
- 5) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.

Händelserapporterna ska årligen före utgången av januari månad det år som följer på fiskeövervakarens verksamhetsår ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska förvara händelserapporterna två år räknat från den dag då de lämnades, varefter rapporterna ska förstöras.

105 §

Förbud mot nyttjande av fiskerätt

106 §

Vite och hot om tvångsutförande

106 a §

Tillsynen över utbildningen för fiskeövervakare och över fiskeövervakarnas verksamhet

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen

av fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare. Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar inom sitt verksamhetsområde för tillsynen över fiskeövervakarna och över utbildningen för fiskeövervakare.

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att av fiskeövervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid tillsynen över dessa aktörers verksamhet i fråga om utförandet av fiskeövervakningsuppdraget och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare.

Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (523/1999).

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten eller fiskar i strid med en begränsning som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b §,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimått enligt 35 §,

5) bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att ha betalat fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § till staten eller inte har med sig ett bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift och inte kan visa upp det inom sju dygn,

6) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

7) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

8) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

9) försummar den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 33 §, eller

10) åsidosätter den skyldighet att släppa tillbaka fisk eller kräfta i vattnet som föreskrivs i 36 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20.

Av paragraferna i denna lag träder 97 och 97 a — 97 c § dock i kraft först tre år efter denna lags ikraftträdande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ändring av lagen om fiske (773/2010) 108 § 1 mom. som följer:

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten eller fiskar i strid med en begränsning som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b §,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimåtten enligt 35 §,

5) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i

Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

6) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

7) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

8) försummar den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 33 §, eller

9) åsidosätter den skyldighet att släppa tillbaka fisk eller kräfta i vattnet som föreskrivs i 36 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den 20.

Helsingfors den 26 november 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

1.

Lag**om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om fiske (286/1982) 33, 36 och 89 §, rubriken för 13 kap, 96—106 § och 108 § 1 mom., av dem 89 § sådan den lyder i lag 1045/1996, 96 § sådan den lyder i lagarna 493/1997 och 590/2005, 97 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1462/2009, 98 och 102 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 493/1997, 101 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 590/2005, 104 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 877/2001, 108 § 1 mom. sådant det lyder i lag 518/2002, samt

fogas till lagen nya 96 a och 96 b §, 97 a—97 c §, 104 a—104 d § och 106 a § som följer:

Gällande lydelse

33 §

Kan fångstredskap störa samfärdseln med båt eller annat lovligt bruk av vattendrag, skall de förses med tydliga märken på det sätt varom stadgas genom förordning. Om ljus och signalfigurer på fiskefartyg är stadgat särskilt.

Det är förbjudet att färdas över tydligt utmärkt fångstredskap utanför allmän farled, och maskindriven farkost eller virkesflotte får inte komma närmare sådant redskap än femtio meter, om det ej är oundvikligt på grund av trång farled.

36 §

Fisk eller kräfta som erhållits under dess fredningstid i samband med annan fångst samt fisk eller kräfta som inte fyller stadgade minsta mått skall, om den ej är nämnvärt skadad, oföördröjligen åter släppas ut i vattnet.

Föreslagen lydelse

33 §

Fasta och stående fångstredskap som har lagts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas i vattendraget.

Fångstredskap som avses i 1 mom. ska dessutom vara försedda med namnet på och kontaktuppgifterna för den som lagt ut redskapet samt med ett märke som anger fiskerätten. Dessa ska kunna observeras utan att man behöver lyfta upp fångstredskapet ur vattnet. Med avvikelse från det ovan föreskrivna behöver ett märke som anger fiskerätten inte fästas vid fångstredskapen inom sådana områden där ägaren av fiskerätten inte har tagit i bruk systemet med märken som anger fiskerätten.

Närmare bestämmelser om utmärkningen av fångstredskap utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

36 §

Fisk eller kräfta som inte fyller föreskrivna minsta mått ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet levande eller död.

Fisk eller kräfta som fyller måttet ska släppas tillbaka i vattnet levande eller död, om

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Inom Östersjöområdet skall alla på drivrev eller – garn fångade laxar, vilka inte fyller de minsta mått som där är stadgade eller föreskrivna, ofördröjligen åter släppas ut i vattnet.

fisken är fångad

- 1) *under fredningstid,*
- 2) *med förbjudet fångstredskap, eller*
- 3) *med förbjuden fiskemetod.*

89 §

Bevis över att fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift betalats skall medföras vid fiske och på begäran visas upp för ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten eller för den som inom området har till uppgift att övervaka att stadgandena och bestämmelserna om fiske iakttas.

89 §

Bevis över att fiskevårdsavgift och spöfiskeavgift har betalats ska medföras vid fiske och på begäran visas upp för en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 96 §.

13 kap

13 kap.

Tillsyn, omhändertagande av gods och handräckning

Fisketillsyn och fiskeövervakning

96 §

Polisen, fiskerimyndigheterna och gränsbevakningsväsendet skall utöva tillsyn över att bestämmelserna och föreskrifterna angående fiske följs samt, i enlighet med vad som föreskrivs nedan, omhänderta fångst som erhållits och redskap som använts vid olovligt fiske samt transportgods och handelsvara som enligt denna lag skall anses som olovliga.

Redskap för sådant handredskapsfiske som avses i 8 § kan omhändertas när den som bedriver handredskapsfiske inte vid kontroll kan bevisa att föreskriven spöfiskeavgift har betalats och inte styrker sin identitet på ett tillförlitligt sätt.

96 §

Tillsynsmyndigheter och fiskeövervakare

Polisen, gränsbevakningsväsendet, fiskerimyndigheterna och de enligt 97 § godkända fiskeövervakarna med fullmakt enligt 98 § ska övervaka att bestämmelserna och föreskrifterna om fiske följs. I vatten vid riksgränsen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon utför också tullen denna övervakning. I fråga om fiskeövervakningen på statens vattenområden som är i Forststyrelsens besittning föreskrivs dessutom i lagen om Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakning (1157/2005).

En fiskeövervakare som avses i 1 mom. är dock inte behörig att övervaka efterlevnaden av gemenskapslagstiftningen om Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik eller av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

96 a §

Principerna för tillsyn och övervakning

Uppdrag eller åtgärder som ingår i fiskeövervakningen får inte medföra större skada

eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att fiskeövervakningen ska kunna utföras. Uppdragen eller åtgärderna ska vara motiverade i förhållande till det mål som eftersträvas med övervakningen och till hur brådskande övervakningen är samt till omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen.

96 b §

Fiskeövervakares tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på en fiskeövervakare när han eller hon sköter i denna lag föreskrivna fiskeövervakningsuppdrag. I fiskeövervakningsdraget ska förvaltningslagen, lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, språklagen och samisk språklag (1086/2003). Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

97 §

I 96 § avsedd skyldighet har även en edsvuren fiskeövervakare som tillsatts av närings-, trafik- och miljöcentral, kommun, fiskeområde, fiskelag, ägare av vattenområde eller innehavare av fiskerätt.

Av fiskeområde tillsatt fiskeövervakare skall särskilt tillse att gällande bestämmelser angående fredningsområde samt övriga inom fiskeområdets vattenområden gällande föreskrifter iakttages.

Fiskeövervakare avlägger ed eller avger motsvarande försäkran vid den allmänna underrätt inom vars domkrets hans verksamhetsområde eller del därav ligger. Fiskeövervakare skall ha övervakarmärke eller övervakarkort, som han på anfordran uppvisar.

97 §

Behörighetsvillkor för och godkännande som fiskeövervakare

Som fiskeövervakare godkänns den som

- 1) har rättshandlingsförmåga,
- 2) är känd för tillförlitlighet och redbarhet och som till sina personliga egenskaper är lämplig för uppgiften, och
- 3) med godkänt resultat har genomgått i 97 a § föreskriven utbildning för fiskeövervakare och avlagt det prov som ingår i utbildningen.

Den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde sökandens hemkommun hör godkänner på ansökan en person som fiskeövervakare. Närings-, trafik- och miljöcentralen ska innan ett beslut om godkännande fattas begära ett utlåtande av polisen om den i 1 mom. 2 punkten avsedda personens lämplighet att vara fiskeövervakare. Godkännandet är i kraft högst tio år.

En person som blivit godkänd som fiskeövervakare kan ansöka om förnyat godkännande tidigast ett år innan godkännandet upphör att gälla eller inom ett år från upphö-

randet. Godkännandet kan förnyas om sökanden har avlagt det i 97 a § avsedda provet för fiskeövervakare under den ovan nämnda perioden och uppfyller de krav som anges i 1 mom. 1 och 2 punkten.

97 a §

Utbildningen för fiskeövervakare

Utbildningen för fiskeövervakare ska ges av den som deltar i utbildningen tillräcklig kännedom om fiskelagstiftningen och kännedom om grunderna för god förvaltning samt de övriga kunskaper och färdigheter som fiskeövervakningsuppdraget förutsätter.

Det prov som ingår i utbildningen för fiskeövervakare anordnas av närings-, trafik- och miljöcentralen. I avgöranden som gäller provet kan rättelse sökas hos centralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Närmare bestämmelser om innehållet i utbildningen för fiskeövervakare och om det därtill hörande provet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

97 b §

Kort och signum för fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ger ett fiskeövervakarkort och fiskeövervakarsignum till den som godkänts som fiskeövervakare. Fiskeövervakaren ska vid fiskeövervakningsuppdrag ha med sig kortet och en fullmakt som avses i 98 §, och han ska på begäran visa upp dessa. Vid fiskeövervakningsuppdrag ska fiskeövervakaren dessutom använda ett fiskeövervakarsignum.

Bestämmelser om innehållet i fiskeövervakarkortet och om utformningen av fiskeövervakarsignumet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

97 c §

Återkallande av godkännande som fiskeövervakare

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett godkännande som fiskeövervakare, om fiskeövervakaren begär det.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan, ifall en muntlig anmärkning inte anses vara en tillräcklig påföljd, ge en skriftlig varning till en fiskeövervakare som handlat i strid med sina skyldigheter enligt denna lag.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan återkalla godkännandet som fiskeövervakare, om han eller hon inte längre uppfyller de i 97 § 1 mom. föreskrivna behörighetsvillkoren eller i väsentlig grad eller upprepade gånger bryter mot bestämmelserna och föreskrifterna om fiskeövervakning eller fiske och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

En fiskeövervakare vars godkännande har återkallats ska lämna tillbaka det i 97 b § avsedda kortet och signumet för fiskeövervakare till den närings-, trafik- och miljöcentral som beslutat om återkallelsen. Kortet och signumet ska lämnas tillbaka inom en skälig tid som bestäms av centralen.

98 §

Kränkts enskild fiskerätt, skall polisen och fiskerimyndigheterna på begäran ge handräckning.

Fiskeövervakare är skyldig att inom sitt verksamhetsområde på begäran bistå ägare av vattenområde eller innehavare av fiskerätt vid utredandet av förfarande som kränker dennes rätt.

98 §

Fiskeövervakares fullmakt och verksamhetsområde

En fiskeövervakare som godkänts i enlighet med 97 § har rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske endast i egenskap av bemyndigad inom det område som angetts i en fullmakt som fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet eller innehavaren av fiskerätten har gett. En fiskeövervakare som har fullmakt av fiskeområdet har rätt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske inom hela fiskeområdet, oberoende av om ett i 64 § avsett beslut har fattats om överföring av uppgifter till fiskeområdet.

Fiskeområdet, delägarlaget, ägaren av vattenområdet och innehavaren av fiskerätten ska inom två månader från fullmaktens ikraftträdande lämna ett meddelande om innehållet i och giltighetstiden för fullmakten till den närings-, trafik- och miljöcentral till vars verksamhetsområde fullmaktsgivarens område i huvudsak hör. Om fullmakten upp-

hör att gälla tidigare än den ursprungliga giltighetstiden anger, ska närings-, trafik- och miljöcentralen omedelbart underrättas om detta.

99 §

I vatten vid riksgränsen, på Finlands territorialvatten och i Finlands ekonomiska zon utför tullmyndigheterna vid sidan av de myndigheter som nämns i 96 § däri åsyftade uppgifter, om inte detta är till förfång för deras egentliga tjänsteutövning.

99 §

Tillsynsmyndigheternas och fiskeövervakarnas granskningsrätt

En i 96 § nämnd myndighet har rätt att granska att fångstredskap och fångst i vattnet eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. I 96 § nämnda myndigheter har även rätt att granska transport- och lagerutrymmen där man förvarar fisk eller kräftor. Granskningen får dock inte utsträckas till utrymmen som används för permanent boende, om detta inte är nödvändigt för att utreda de omständigheter som granskningen gäller och om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett brott som avses i 48 a kap. 2 eller 4 § i strafflagen (39/1889).

En fiskeövervakare har rätt att granska att fångstredskap och fångst i vattnet eller i en farkost som används för fiske eller på stranden överensstämmer med gällande bestämmelser och föreskrifter. Granskning får dock inte utföras i utrymmen som används för permanent boende.

En myndighet som nämns i 96 § och fiskeövervakarna har rätt att granska om en person som bedriver fiske har rätt till fisket i fråga.

Det granskade fångstredskapet ska försees med uppgift om granskarens namn och med dennes kontaktuppgifter.

100 §

I 96 § nämnd myndighet samt edsvuren fiskeövervakare har rätt att granska att fångstredskap i vatten eller båt samt på strand eller i skjul överensstämmer med gällande stadgan och bestämmelser. Nämnda myndigheter och fiskeövervakare har även rätt att granska sådan persons förråd som håller till salu fisk

100 §

Tillsynsmyndighetens och fiskeövervakarens rätt till omhändertagande

Myndigheter som avses i 96 § och fiskeövervakare har rätt att omhänderta fångstredskap och fiskeredskap som använts vid

eller kräftor.

Är fiskeredskap olagligen utsatt i fiskled eller på annat vattenområde där utövande av fiskerätt är förbjudet eller inskränkt, är polismyndighet eller fiskeövervakare pliktig att borttaga redskapet på den skyldiges bekostnad.

Förbjudet fångstredskap eller del av sådant skall av myndighet eller ovan nämnd fiskeövervakare förstöras eller göras obrukbara för fiske.

101 §

Då

1) någon ertappas med fiske i vatten där han inte har rätt att bedriva fångst; eller

2) i fiskevatten påträffas fångstredskap som utsatts där av annan än till fiske berättigad; eller

3) arrendator av fiskerätt eller annan person uppenbarligen överskrider den fiskerätt som tillkommer honom, fiskar på förbjuden plats eller under förbjuden tid eller brukar förbjudet fångstredskap eller förbjuden fångstmetod,

har ägare av eller delägare i vattenområdet eller innehavare av fiskerätt rätt att på bar gärning omhändertaga fångstredskap som använts vid sådant fiske samt den därvid erhållna fångsten, liksom även den båt eller annan farkost från vilken fångsten bedrivits.

I sådana fall som avses i 1 mom. skall även en edsvuren fiskeövervakare, en polis eller en gränsbevakningsman samt, då vattenområdet eller fiskeområdet tillhör staten, en polis, en gränsbevakningsman eller en annan myndighet vars skyldighet det är att inom ett sådant område övervaka iakttagandet av bestämmelserna och föreskrifterna om fiske, omhänderta de fångstredskap vilka tillhör den som bedriver olovligt fiske samt hans fångst och den farkost från vilken fångsten bedrivits.

102 §

Då den vars redskap, fångst eller farkost omhändertagits med stöd av 101 § eller vars fiskeredskap omhändertagits med stöd av 96 § 2 mom. kan misstänkas ha gjort sig skyldig till handling som faller under allmänt åtal eller beträffande vilken ägare av vattenområde

fiske samt fångsten, om

1) bestämmelser eller föreskrifter om fisketider, fångstredskap, antalet fångstredskap, fångstmetoder, föreskrivet minsta mått eller fridlysning överträds,

2) fiske bedrivs utan fiskerätt eller så att fiskerätten uppenbarligen överskrids, eller

3) ett fångstredskap inte har märkts ut på det sätt som förutsätts i 33 §.

101 §

Rätt till granskning och omhändertagande för vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt

Vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt har rätt att granska att fångstredskap på det sätt som föreskrivs i 33 § 2 mom. är försedda med märken som anger fiskerätten.

Vattenområdets ägare, delägare och innehavare av fiskerätt har rätt att omhänderta dels ett utlagt fångstredskap som inte är utmärkt med ett i 33 § 2 mom. föreskrivet märke som anger fiskerätten, dels fångsten i detta redskap, förutsatt att ägaren av fångstredskapet inte påträffas eller inte, trots en uppmaning, avlägsnar detta och då tillräcklig hjälp av en i 96 § avsedd myndighet inte finns att tillgå vid rätt tidpunkt.

102 §

Förfarande vid omhändertagande

På den plats där fångstredskap, fiskeredskap och fångst har omhändertagits med stöd av 100 § eller 101 § 2 mom. ska, ifall inne-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

eller innehavare av fiskerätt önskar väcka åtal, skall det omhändertagna godset, fångsten undantagen, så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Kan överlämnande inte ske utan olägenhet, skall meddelande om godset och den plats där det förvaras lämnas till polisen som bestämmer hur godset skall förvaras. Fångstredskap som har omhändertagits med stöd av 96 § 2 mom. skall omedelbart återlämnas om kvitto på betald spöfiskeavgift uppvisas inom sju dagar efter omhändertagandet. Bestämmelser om omhändertagandet fångst finns i 104 §.

Önskar ägare av eller delägare i vattenområde eller innehavare av fiskerätt att åtal ej väcks för brott för vilket åklagare inte får väcka åtal, om inte målsäganden anmält det till åtal, får han, sedan han hos polisen gjort anmälan om omhändertagandet, behålla det fångstredskap eller den farkost som han omhändertagit intill dess den som använt dem har för dem betalt en lösen om vars storlek stadgas genom förordning. Betalas inte lösen inom en månad från det anmälan hos polisen gjorts om omhändertagandet av godset och har godsets ägare inte vid domstol anhängiggjort talan angående omhändertagandets laglighet, tillfaller godset omhändertagaren.

Har fiskeövervakare eller i 101 § 2 mom. åsyftad myndighet omhändertagit godset och väcks inte åtal för brottet, får den som omhändertagit godset uppbära lösen för egen räkning. Frågan om lagligheten av omhändertagande som tjänsteman utfört kan i sådant fall hänskjutas till högre myndighet för avgörande.

103 §

Framgår det inte inom ett år vem som är ägare av gods som överlämnats till myndighet för förvaring eller omhändertagits av myndighet eller fiskeövervakare, skall myndigheten sälja godset, för så vitt det ej med stöd av 100 § 3 mom. skall förstöras. Vid försäljningen influtna medel tillfaller staten.

104 §

Har fångst erhållits vid olovligt fiske eller kräftfångst i vatten där annan har rätt att fiska

havaren av dessa inte är närvarande vid omhändertagandet, om möjligt lämnas uppgifter om den som utfört omhändertagandet och om platsen där fångst- eller fiske redskapet förvaras.

Anmälan om ett omhändertaget fångstredskap eller fiskeredskap ska omedelbart göras till polisen och redskapet så snart som möjligt överlämnas till polisen för förvaring. Kan överlämnande inte ske utan svårighet, ska meddelande om redskapet och den plats där det förvaras lämnas till polisen, som bestämmer hur godset ska förvaras.

Fångstredskap eller fiskeredskap som har omhändertagits ska utan dröjsmål återlämnas till redskapets innehavare, om förundersökning inte inleds. Fiskeredskap som har använts vid handredskapsfiske som avses i 8 § ska dock omedelbart återlämnas, om bevis på betald spöfiskeavgift visas upp inom sju dagar från omhändertagandet.

Anmälan om omhändertagen fångst ska omedelbart göras till polisen, som bestämmer om fångsten ska släppas fri, förvaras på ett ändamålsenligt sätt eller, om förvaring inte är möjlig utan oskäligt besvär, förstöras.

Anmälningsskyldigheten och överlåtelseskyldigheten enligt 2 och 4 mom. gäller inte gränsbevakningsväsendet, tullen och Forststyrelsens jakt- och fiskeövervakare.

103 §

Försäljning av omhändertaget fångstredskap

Framgår det inte inom sex månader vem som är ägare till ett fångstredskap eller fiskeredskap som omhändertagits, ska polisen sälja redskapet och redovisa de influtna medlen till staten.

104 §

Skyldighet att stanna och utredande av iden-

eller eljest med kränkning av annans rätt, tillkommer fångsten eller dess värde, oberoende av om fångsten även av andra orsaker bör anses vara olovlig, den vars rätt har kränkts.

Har fångst, utan att annan tillkommande rätt har blivit kränkt, erhållits under fredningstid eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde eller inom förbjudet område eller med förbjudet fångstredskap eller fyller den inte föreskrivna minsta mått, tillfaller den eller dess värde staten. Det sistnämnda gäller också hela det fångstparti som finns i en och samma låda, sump eller annan behållare och av vars vikt minst en tiondedel fångats olagligt så som ovan sagts. I övrigt skall vad som bestäms i 10 kap. strafflagen (39/1889) iakttagas.

Skall fångst enligt 2 mom. tillfalla staten, skall dess omhändertagande utan dröjsmål anmälas hos polisen på orten, vilken skall sälja den eller bestämma hur man därmed skall gå till väga i annat fall. Kan det befaras att sådan fångst blir förskämd, får omhändertagaren sälja fångsten, sedan den värderats av två ojäviga personer. De vid försäljningen inlutna medlen skall tillställas polisen.

titet

En farkost som används för fiske ska omedelbart, när detta kan göras tryggt, stanna på ett tydligt iakttagbart stopptecken av en myndighet eller fiskeövervakare som avses i 96 §.

Den som bedriver fångst ska för övervakningsuppdraget till fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren lämna uppgift om namn, personbeteckning, eller om sådan saknas, födelsedatum och nationalitet samt kontaktuppgifter.

104 a §

Föreläggande att förete bevis

En i 96 § nämnd myndighet eller en fiskeövervakare kan ge en person som bedriver fiske- eller kräftfångst föreläggande att förete bevis, om personen i fråga inte i enlighet med 89 § kan visa upp bevis över att föreskriven avgift har betalats.

Genom föreläggandet att förete bevis förpliktas den i 1 mom. avsedda personen att förete bevis för polisen inom sju dagar från föreläggandet.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms om innehållet i föreläggande att förete bevis.

104 b §

Anmärkning

Om brottet mot bestämmelserna om fiske är obetydligt med tanke på omständigheterna, kan fiskerimyndigheten eller fiskeövervakaren, utan att vidta några andra åtgärder, ge den som gjort sig skyldig till gärningen en anmärkning.

104 c §

Åtgärdseftergift

Fiskerimyndigheten och fiskeövervakaren kan avstå från en åtgärd som föreskrivs i detta kapitel, om slutförandet av åtgärden kan medföra följder som är oskäligen med hänsyn till frågans betydelse, förseelsens art och det resultat som eftersträvas genom åtgärden

104 d §

Händelserapport

Fiskeövervakaren ska ge en händelserapport om omhändertagande enligt 100 §, anmärkning enligt 104 b § och åtgärdseftergift enligt 104 c §. Uppgifterna i händelserapporten får användas bara för att säkerställa parternas rättssäkerhet och med tanke på tillsynen över fiskeövervakarnas verksamhet.

Följande uppgifter ska antecknas i en händelserapport som avses i 1 mom.:

- 1) personbeteckning och andra identifieringsuppgifter samt kontaktuppgifter beträffande dem som är föremål för åtgärderna,*
- 2) den misstänkta förseelse som man försöker utreda genom den vidtagna åtgärden,*
- 3) åtgärdens art,*
- 4) en förteckning över det som har omhändertagits,*
- 5) tidpunkten för åtgärden och vem som utförde den.*

Händelserapporterna ska årligen före utgången av januari månad det år som följer på fiskeövervakarens verksamhetsår ges in till den behöriga närings-, trafik- och miljöcentral som har godkänt fiskeövervakaren.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska förvara händelserapporterna två år räknat från den dag då de lämnades, varefter rapporterna ska förstöras.

105 §

Bedriver innehavare av fiskerätt fiske- eller kräftfångst eller tillåter han bedrivande därav på ett sätt som äventyrar fisk- eller kräftbeståndet eller bedriver han sådan fångst eller tillåter han att dylik fångst bedrivs i fiskevatten som står i förbindelse med annans fiskevatten på något sätt som uppenbarligen är till skada för annans fiske eller till men för fiskevårdsåtgärder i fiskevatten där annan har fiskerätt kan närings-, trafik- och miljöcentralen, sedan den som saken gäller beretts tillfälle att ge utredning, förbjuda innehavaren av fiskerätt att tills vidare, under högst två år i sänder, nyttja sin fiskerätt eller inskränka den.

En innehavare av fiskerätt som är missnöjd med ett i 1 mom. avsett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen får anföra besvär över beslutet hos landsbygdsnäringsnämnden inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Närings-, trafik- och miljöcentralens beslut ska dock genast iakttas trots att besvär anförts.

106 §

Underlåter någon att uppfylla en skyldighet som han har enligt denna lag eller med stöd därav utfärdade bestämmelser eller föreskrifter, kan regionförvaltningsverket, på anmälan av en myndighet eller ansökan av den vars rätt eller fördel saken gäller och sedan vederbörande beretts tillfälle att avge förklaring, ålägga honom att fullgöra sin skyldighet vid vite eller vid äventyr att vad som försumrats utförs på den försumliges bekostnad.

De uppgifter som enligt 1 mom. ankommer på regionförvaltningsverket sköts i Finlands ekonomiska zon av det regionförvaltningsverk vid vars verksamhetsområde den ifrågasatta delen av den ekonomiska zonen är belägen. Förutom gränsen mot verksamhetsområdet för Statens ämbetsverk på Åland anses gränsen mellan regionförvaltningsverkens verksamhetsområden fortsätta från territorialvattnets yttre gräns till den ekonomiska zonen yttre gräns utan att ändra riktning.

105 §

Förbud mot nyttjande av fiskerätt

106 §

Vite och hot om tvångsutförande

106 a §

Tillsynen över utbildningen för fiskeövervakare och över fiskeövervakarnas verksamhet

Jord- och skogsbruksministeriet svarar för den allmänna tillsynen över och styrningen av fiskeövervakarna och av utbildningen för fiskeövervakare. Närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar inom sitt verksamhetsområde för tillsynen över fiskeövervakarna och över utbildningen för fiskeövervakare.

Jord- och skogsbruksministeriet samt närings-, trafik- och miljöcentralerna har rätt att av fiskeövervakarna och av dem som ordnar utbildning för fiskeövervakare få de uppgifter som behövs vid tillsynen över dessa aktörers verksamhet i fråga om utförandet av fiskeövervakningsuppdraget och ordnandet av utbildning för fiskeövervakare.

Bestämmelser om behandlingen av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (523/1999).

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimåten enligt 35 §,

5) bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att ha betalt fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § till staten eller inte har med sig bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift och inte kan visa upp det inom sju dygn,

6) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten *eller fiskar i strid med en begränsning som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b §,*

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimåten enligt 35 §,

5) bedriver fångst av fisk eller kräfta utan att ha betalat fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift enligt 88 § till staten eller inte har med sig ett bevis över betald fiskevårdsavgift eller spöfiskeavgift och inte kan visa upp det inom sju dygn,

Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

7) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

8) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

skall, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för fiskeförseelse dömas till böter.

6) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

7) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

8) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

9) försummar den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 33 §, eller

10) åsidosätter den skyldighet att släppa tillbaka fisk eller kräfta i vattnet som föreskrivs i 36 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fiskeförseelse dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20.

Av paragraferna i denna lag träder 97 och 97 a — 97 c § dock i kraft först tre år efter denna lags ikraftträdande.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft

2.

Lag**om ändring av 108 § i en lag om ändring av lagen om fiske**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om ändring av lagen om fiske (773/2010) 108 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt eller med överträdelse av bestämmelserna om fredningsområde,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimått enligt 35 §,

5) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

6) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

7) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fiskeförseelse dömas till böter.

Föreslagen lydelse

108 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) använder förbjuden fiskemetod eller förbjudet fångstredskap eller håller sådant redskap i båt eller fartyg eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) olovligen fiskar i kungsådra eller i fiskled eller inom vattenområde där fiske är förbjudet eller inskränkt,

3) under fredningstid eller annars otillåten tid fångar fisk eller kräfta eller under denna tid håller för fångst av sådana lämpat redskap utsatt i vatten *eller fiskar i strid med en begränsning som satts för verkställande av ett avtal enligt 37 b §*,

4) fångar fisk eller kräfta som inte uppfyller minimimått enligt 35 §,

5) utan tillstånd enligt 94 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkor för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fisk- eller kräftarter eller fisk- eller kräftstammar eller könsceller därav,

6) utan tillstånd enligt 121 § eller i strid med tillståndsvillkor inom ett vattenområde utplanterar någon fisk- eller kräftart eller någon fisk- eller kräftstam som inte förekommer där förut eller inom området företar omplantering av fisk eller kräftor, eller

7) vid fiske orsakar onödig störning eller olägenhet i strid med 39 §,

8) *försummar den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 33 §, eller*

RP 271/2010 rd*Föreslagen lydelse*

9) åsidosätter den skyldighet att släppa tillbaka fisk eller kräfta i vattnet som föreskrivs i 36 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för fiskeförseelse dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20.
